

Załącznik nr 2

do uchwały nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: ekonomia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Akademia Nauk
Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach

Data przeprowadzenia wizytacji: 24-25.03.2023

Warszawa, 2023

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	7
studia pierwszego stopnia	7
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	9
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	10
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	10
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	18
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	32
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	42
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	46
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	50
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	52
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	54
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	60
Zalecenia	71
1) Zaleca się opracowanie spójnej procedury formalnego zatwierdzania i wprowadzania zmian w programie studiów, zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa.	71
2) Zaleca się niezwłoczną weryfikację osiągnięcia wszystkich kierunkowych efektów uczenia się zaplanowanych w programie studiów.	71
3) Zaleca się podjęcie systematycznej oceny programu studiów obejmującej treści programowe, efekty uczenia się, punktację ECTS oraz metody kształcenia, a także formułowanie wniosków wynikających z tych ocen jako podstawy doskonalenia programu studiów.	71

4) Zaleca się podjęcie skutecznych działań naprawczych zapobiegających w przyszłości stwierdzonym nieprawidłowościom. _____ 71

5. Załączniki: _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część I – ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II – ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1 _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

9 _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Anna Tobolska, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Katarzyna Szczepańska-Woszczyna – członek PKA
2. dr Agnieszka Jakubowska – członek PKA
3. mgr Rafał Drozdowski – ekspert PKA de pracodawców
4. Marta Woźniakowska – ekspert PKA ds. studentów
5. mgr Hanna Chrobak-Marszał – sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku ekonomia prowadzonego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia na Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2022/2023. Kierunek ekonomia został wyznaczony do oceny programowej po ocenie pozytywnej wydanej na okres do 2 lat (Uchwała Nr 169/2021 Prezydium PKA z dnia 11 marca 2021 r.).

Dotychczas kierunek ekonomia był oceniany przez Polską Komisję Akredytacyjną trzykrotnie (ostatnio w 2021 r.), a zatem bieżąca ocena programowa jest przeprowadzana po raz czwarty.

W 2021 roku w wyniku oceny PKA kierunek ekonomia otrzymał ocenę pozytywną na 2 lata, wyrażoną w Uchwale Nr 169/2021 Prezydium PKA z dnia 11 marca 2021 r., w której termin następnej oceny programowej wyznaczono w roku akademickim 2022/2023.

W wyniku ostatniej oceny programowej PKA na kierunku ekonomia Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdziło, że proces kształcenia realizowany w Wyższej Szkole Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach (aktualnie Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach) nie w pełni umożliwia studentom kierunku ekonomia osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym. Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., zwanego dalej Statutem, kryteria: 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się, 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się, 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie, 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry, 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich

doskonalenie, 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów - zostały spełnione częściowo.

Kryterium: 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku, 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku, 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia, a także 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach zostały spełnione.

Ponadto Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązało Uczelnię do realizacji zaleceń w odniesieniu do kryterium 1, 2, 3, 4, 5 oraz 10 w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie powtórne postępowanie ocenające. Opis zaleceń wraz z oceną ich realizacji zamieszczono w wyznaczonych miejscach niniejszego raportu przy poszczególnych kryteriach.

Aktualne postępowanie ocenające zostało przeprowadzone zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej prowadzonej zdalnie przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Przed rozpoczęciem zdalnej wizytacji dokonano podziału obowiązków pomiędzy ekspertami biorącymi udział w pracach zespołu ocenającego. Ponadto w porozumieniu z koordynatorem wizytacji wyznaczonym z ramienia Uczelni ustalono szczegółowy harmonogram przebiegu wizytacji wraz z uwzględnieniem spotkań z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Zgodnie z procedurą postępowania ocenającego przed wizytacją zespół ocenający dokonał analizy danych i informacji zawartych w raporcie samooceny i załącznikach do raportu przedłożonych przez władze Uczelni oraz opracował raport wstępny. W zakresie wyznaczonej odpowiedzialności za przydzielone kryteria członkowie zespołu ocenającego wypełnili karty spełnienia standardów jakości kształcenia, które stanowiły podstawę do przygotowania wykazu pytań i wątpliwości wymagających dodatkowego wyjaśnienia jeszcze przed wizytacją.

Wizytację poprzedzono wewnętrznymi spotkaniami zespołu ocenającego, które służyły wymianie wstępnych refleksji na temat ocenianego kierunku studiów. Podczas spotkań omawiano kryteria oceny oraz raport wstępny zespołu ocenającego. Ponadto dokonano ostatecznego potwierdzenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji, w tym spotkań oraz podziału odpowiedzialności pomiędzy członkami zespołu ocenającego w trakcie wizytacji.

Przed wizytacją zespół wytypował do oceny prace dyplomowe i prace etapowe, wybrał zajęcia do hospitacji oraz ustalił wymagania związane z infrastrukturą wykorzystywaną w procesie nauczania, w tym obiektów bazy dydaktycznej Uczelni i biblioteki.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z Władzami Uczelni, osobami odpowiedzialnymi za realizację procesu nauczania na kierunku, w tym z autorami raportu samooceny, Samorządem Studenckim, z reprezentacją studentów oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku ekonomia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, z osobami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu nauczania, wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz politykę jakości kształcenia.

W toku wizytacji przeprowadzono hospitacje zajęć prowadzonych na kierunku oraz dokonano przeglądu udostępnionej przez Uczelnię dokumentacji

Wymiana informacji pomiędzy członkami zespołu oceniającego odbywała się na bieżąco podczas spotkań zaplanowanych zgodnie z harmonogram wizytacji. Przed zakończeniem wizytacji odbyło się spotkanie podsumowujące zespołu oceniającego, podczas którego omówiono pierwsze spostrzeżenia, o których poinformowano władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

W wyniku ścisłej współpracy członków zespołu oceniającego, a w szczególności sekretarza zespołu z koordynatorem wizytacji wyznaczonym z ramienia Uczelni na bieżąco prowadzono koordynację działań wspierających sprawny i zgodny z harmonogramem przebieg wizytacji.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

studia pierwszego stopnia

Nazwa kierunku studiów	ekonomia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	ekonomia i finanse – 87% nauki o zarządzaniu i jakości - 5% nauki prawne – 8%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	6 miesięcy (750 godz.) /30 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<i>ekonomika przedsiębiorstwa (ep)</i> <i>ekonomia sektora publicznego (esp)</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	0	35
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	1644	867
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	96	65
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	103	103
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	54	54

Studia drugiego stopnia

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Nazwa kierunku studiów	ekonomia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{5,6}	ekonomia i finanse – 81% nauki o zarządzaniu i jakości - 10% nauki prawne – 9%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry / 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ⁷ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	3 miesiące (375 godz.) /15 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<i>ekonomia menedżerska (em)</i> <i>ekonomika sektora publicznego (esp)</i> <i>controlling i rachunkowość (cir)</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	0	72
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸	1644	578
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	60	38
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	59	59
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	45	45

⁵W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁶ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione częściowo

⁹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Kształcenie na kierunku ekonomia na poziomie studiów I i II stopnia o profilu praktycznym prowadzone jest na Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach na Wydziale Ekonomii i Zarządzania. Studia I stopnia zostały uruchomione w roku akademickim 1997/1998 na podstawie decyzji Ministra Edukacji Narodowej z dnia 06.06.1997 r., natomiast studia II stopnia od roku akademickiego 2002/2003 na podstawie decyzji Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10.01.2002 r. Studia prowadzone są w formie niestacjonarnej. Koncepcja i cele kształcenia na kierunku wpisują się w misję Uczelni zawartą w Strategii Akademii Nauk Stosowanych, obowiązującą do 2023 r., która wg Zarządzenia Rektora nr 26/2020 jest przedłużeniem strategii Wyższej Szkoły Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych (tj. poprzednia nazwa Uczelni do września 2022 r.). Misją Uczelni jest kształcenie młodzieży zgodnie z przyjętymi standardami jakości nauczania oraz wyposażenie jej w wiedzę i praktyczne umiejętności zawodowe, wyrównujące szanse życiowe młodego pokolenia w regionie świętokrzyskim.

Studia na kierunku ekonomia o profilu praktycznym kierowane są do kandydatów zainteresowanych pogłębianiem wiedzy z zakresu ekonomii oraz nauk komplementarnych, do których przyporządkowano kierunek, tj. nauki prawne oraz nauki o zarządzaniu i jakości, a jednocześnie chcących zdobyć konkretne umiejętności praktyczne. Jako cele kształcenia Uczelnia wskazała przygotowanie studentów do sprostania wyzwaniom na współczesnym zawodowym rynku pracy, tj. w erze globalnych procesów gospodarczych oraz rewolucyjnych zmian technologicznych, odzwierciedlających się w zastosowaniu nowych metod i narzędzi w analizach ekonomicznych. Istotnym celem kształcenia jest także kształtowanie kwalifikacji absolwentów zgodnie z oczekiwaniami pracodawców w zakresie poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji przyszłych pracowników, a więc zgodnie ze współczesnymi potrzebami zawodowego rynku pracy. Dla realizacji przedstawionych celów kształcenia Uczelnia proponuje następujące specjalności w programie studiów: *ekonomika przedsiębiorstwa* i *ekonomika sektora publicznego* na studiach I stopnia oraz *ekonomika menedżerska*, *ekonomika sektora publicznego* oraz *controlling i rachunkowość* na studiach II stopnia. Studia na kierunku mają przygotować absolwentów do analitycznego i krytycznego myślenia w kategoriach zjawisk zachodzących we współczesnej gospodarce oraz opracowywania analiz i syntez ekonomicznych, projektów, a także podejmowania decyzji w pozyskiwaniu i wykorzystywaniu zasobów przez jednostki sektora prywatnego i publicznego. W założeniu studia na kierunku mają też przygotować absolwentów do podjęcia samodzielnej działalności gospodarczej i wykonywania zadań zarządczych.

Rekomenduje się jednak zweryfikowanie opisu programu studiów w zakresie możliwości zatrudnienia absolwentów, gdyż zapowiadane niektóre kwalifikacje specjalistyczne absolwentów (np. rzeczoznawcy majątkowego) nie odpowiadają zakresowi programu studiów.

W przedstawionej koncepcji kształcenia uwzględniono potrzeby rynku pracy, których diagnozę przedstawiają interesariusze zewnętrzni poprzez różnego typu kontakty z Uczelnią, w tym sformalizowane w postaci Rady Komunikacji Społecznej. W procesie tworzenia i doskonalenia programu studiów brane są pod uwagę sugestie i wskazówki interesariuszy zewnętrznych np. przedstawicieli pracodawców przyjmujących studentów na praktyki zawodowe. Uczelnia stara się także dopasować kierunki kształcenia do potrzeb regionalnych, wskazywanych w strategiach rozwoju

województwa świętokrzyskiego. Wpływ na kształtowanie programu studiów mają również interesariusze wewnętrzni, w tym studenci poprzez swoich przedstawicieli w takich gremiach jak np. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Istotną rolę w kształtowaniu koncepcji studiów odgrywają także wzorce międzynarodowe i doświadczenia zdobywane w trakcie wyjazdów pracowników dydaktycznych, np. w ramach programu Erasmus+. Dotyczą one regulacji administracyjno-organizacyjnych oraz rozwiązań związanych z programem studiów.

W koncepcji kształcenia uwzględniono nauczanie i uczenie się w formie zdalnej - nowe możliwości kształcenia z użyciem platform edukacji zdalnej takich jak MS Teams oraz Moodle są wykorzystywane do wspomagania procesu nauczania, w szczególności do przekazywania materiałów dydaktycznych oraz prowadzenia wykładów w piątki wieczorem.

Sformułowane dla kierunku efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są spójne z koncepcją i celami oraz praktycznym profilem kształcenia (tj. „sprostania wyzwaniom na współczesnym zawodowym rynku pracy”). W sformułowaniu efektów uczenia się uwzględniono zarówno zakres i głębię oraz kontekst wiedzy, umiejętność wykorzystania wiedzy, komunikowania się oraz gotowość do uznawania znaczenia wiedzy ekonomicznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych.

Określone przez Uczelnię efekty uczenia się są zasadniczo zgodne z poziomem 6 (studia I stopnia) oraz 7 (studia II stopnia) Polskiej Ramy Kwalifikacji określonym rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz z ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. Oceniane efekty uczenia się są specyficzne dla dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Sformułowania ujęte w przyjętych efektach uczenia się odzwierciedlają aktualny stan wiedzy w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Są także zgodne ze stanem praktyki, działalności gospodarczej oraz rynku pracy w zawodach z zakresu ekonomii, finansów i zarządzania. Dzięki takiemu ich sformułowaniu stają się zgodne z profilem praktycznym (nastawieniem na kształcenie umiejętności praktycznych). Zgodnie z przyjętymi założeniami absolwent studiów I stopnia m.in. zna, rozumie, rozpoznaje oraz wybiera metody i narzędzia analizy ekonomicznej, kategorii, modeli i teorii ekonomicznych, za pomocą których może opisywać i oceniać struktury, instytucje i jednostki gospodarcze oraz procesy/zjawiska zachodzące w nich i między nimi przydatne w praktyce ekonomisty; potrafi posługiwać się pojęciami, metodami i narzędziami w diagnozowaniu stanu konkretnych procesów, zjawisk, zdarzeń gospodarczych, w celu analizy ich przebiegu (ex post, bieżącej i ex ante) w ujęciu przyczynowo- skutkowym; potrafi formułować i rozwiązywać proponowane problemy natury ekonomicznej z wyjaśnieniem właściwych rozstrzygnięć spornych kwestii, typowych dla działalności ekonomisty, komunikując się z otoczeniem, przy użyciu specjalistycznej terminologii. Absolwent studiów II stopnia m.in. zna i rozumie w pogłębionym stopniu kierunki zmian i prawidłowości w gospodarce, jej struktury, instytucje, jednostki gospodarcze i więzi ekonomiczne, na bazie postępujących procesów integracji i globalizacji oraz przyczyny, przebieg, skalę i praktyczne skutki tych zmian; potrafi samodzielnie, a także w ramach współdziałania z innymi osobami, w oparciu o zdobytą wiedzę, proponować rozwiązania konkretnych problemów ekonomicznych w określonych obszarach praktycznych ekonomii oraz określać i przeprowadzać procedury/sposoby ich rozstrzygnięć/ efektywnego wykonania, z umiejętnością właściwego wyjaśniania spornych kwestii; jest gotów do stosowania zdobytej wiedzy i umiejętności w przygotowywaniu projektów społecznych i ekonomicznych, inspirowania i organizowania działań na rzecz środowiska społecznego oraz przewidywania i ponoszenia odpowiedzialności za skutki tych działań. Dodatkowy zestaw efektów

uczenia się opisany w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych utworzony został dla każdej z przewidzianych w programie studiów specjalności.

W zestawie kierunkowych efektów uczenia się ujęto umiejętności komunikowania się w języku obcym na poziomie odpowiednio B2 na studiach I stopnia oraz B2+ na studiach II stopnia. Efekty uczenia się na studiach II stopnia dotyczące posługiwania się językiem obcym na poziomie B2+ zapisano w efektach kierunkowych: EK.P2_U13: Absolwent: *Potrafi przygotowywać różne prace pisemne w języku polskim i języku obcym na poziomie B2+, w których w sposób precyzyjny i spójny przedstawia zagadnienia ekonomiczne, korzystając z dorobku obszaru nauk społecznych, w szczególności ekonomii oraz* EK.P2_U14: Absolwent: *Potrafi przygotowywać wystąpienia ustne w języku polskim i języku obcym, na poziomie B2+, w zakresie zagadnień o tematyce ekonomicznej, korzystając z dorobku ekonomii i nauk pokrewnych.*

W zestawie kierunkowych efektów uczenia się na studiach I i II stopnia nie uwzględniono natomiast zapisów wynikających z charakterystyk PRK w zakresie umiejętności doboru oraz stosowania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (P6S_UW oraz P7S_UW). W opisie efektów uczenia się na studiach I stopnia nie uwzględniono gotowości absolwenta do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści (P6S_KK). W opisie efektów uczenia się na studiach II stopnia w kategoriach umiejętności nie uwzględniono umiejętności prowadzenia debaty (P7S_UK), kierowania pracą zespołu oraz współdziałania z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmowania wiodącej roli w zespołach (P7S_UK). Wskazane charakterystyki wymagają uzupełnienia w opisie kierunkowych efektów uczenia się.

Kierunkowe efekty uczenia się zostały sformułowane w sposób zrozumiały, co umożliwia określenie systemu przekazywania wiedzy, kształtowania umiejętności i kompetencji społecznych. Efekty uczenia się są możliwe do osiągnięcia przy zastosowaniu aktualnych metod kształcenia oraz zaangażowaniu pracy studentów. Możliwa jest też budowa systemu weryfikacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Efekty uczenia się przypisane do poszczególnych zajęć nie zostały określone w przyjętym programie studiów. Są one przedstawione w sylabusach, które nie stanowią jednak programu studiów przyjmowanego uchwałą Senatu. Uczelnia nie przedstawiała sposobu przypisania poszczególnych efektów kierunkowych do zajęć przewidzianych w programie studiów. W konsekwencji, brak jest formalnego przypisania efektów uczenia się do poszczególnych zajęć, jak również potwierdzenia czy wszystkie kierunkowe efekty uczenia się zostały zaplanowane do realizacji w ramach przewidzianych w programie studiów zajęć. Uczelnia poinformowała, że takie analizy nie były prowadzone. W odniesieniu do przedstawionego przez Uczelnię programu studiów I i II stopnia na ocenianym kierunku nie są więc spełnione warunki określone w rozdz. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861, z późn. zm.), zgodnie z którymi dokument ten powinien określać m.in. zajęcia lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzenia wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się.

W odniesieniu do niektórych zajęć niepoprawnie zdefiniowano efekty uczenia w kontekście umiejętności. Przykładowo zajęcia *makroekonomia* (I stopień) – sformułowane dla zajęć efekty uczenia się w zakresie umiejętności nie definiują odpowiednio specyficznych umiejętności oczekiwanych na zakończenie zajęć, np. efekt U2 - *Potrafi dobierać wskaźniki i inne materiały źródłowe do analizy konkretnych procesów i zjawisk gospodarczych w skali makro* – tak sformułowany efekt nie definiuje umiejętności wykorzystania odpowiednich wskaźników do analizy konkretnych procesów i zjawisk gospodarczych w skali makro, a jedynie wskazuje na umiejętność ich doboru, co jest zbyt ograniczonym zakresem umiejętności dla profilu praktycznego (w ramach tych zajęć nie przewidziano umiejętności wykorzystania tych wskaźników). Dodatkowo dwa pozostałe efekty w obszarze umiejętności: U1 -

Potrafi interpretować procesy i zjawiska gospodarcze oraz dokonuje ich analizy oraz U3 - Potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu makroekonomii, do interpretacji i analizy zjawisk gospodarczych – definiują praktycznie tę samą umiejętność. W przypadku zajęć z zastosowania technologii informacyjnych w naukach ekonomicznych (I stopień) zdefiniowano zestaw umiejętności właściwy dla zajęć z matematyki typu: U1 - Wykorzystuje twierdzenia i metody rachunku różniczkowego do badania własności funkcji. Potrafi obliczać pochodne i wykorzystywać je do badania funkcji jednej zmiennej, w tym jej ekstremów. Także funkcji wielu zmiennych. Umie obliczać proste całki, czy też U2 - Potrafi posługiwać się rachunkiem zdań i kwantyfikatorów jak i identyfikować oraz przeprowadzać operacje na zbiorach. Rozwiązuje układy równań liniowych stosując rachunek macierzowy. Umie: ustalać wykonalność działań na macierzach i je wykonywać, rozpoznać typ układu równań i wyznaczyć jego rozwiązanie, rozwiązywać układy nierówności liniowych metodą graficzną. Potrafi wykorzystać tę wiedzę w prowadzonym badaniu ekonomicznym (jednakowy zestaw efektów w obszarze umiejętności znajduje się w sylabusie do matematyki).

W efektach uczenia się przypisanych do zajęć w stosunkowo niewielkim zakresie zdefiniowano umiejętności posługiwania się konkretnymi metodami i narzędziami właściwymi do przeprowadzania analiz i rozwiązywania problemów w założonym obszarze, w tym wykorzystania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Przykładowo dla zajęć z *gospodarowania kapitałem ludzkim* (studia II stopnia) efekty w obszarze umiejętności zdefiniowano następująco:

- U1 - Potrafi krytycznie określić współzależności pomiędzy strategią rozwoju przedsiębiorstwa a potrzebami gospodarowania kapitałem ludzkim.
- U2 – Potrafi krytycznie identyfikować problemy współczesnych organizacji związane z funkcjonowaniem pracowników w procesie wykonywanej pracy.
- U3 - Potrafi analizować problemy współczesnych organizacji związane z zachowaniami pracowników w procesie wykonywanej pracy.
- U4 - Potrafi krytycznie analizować i wyjaśniać zależności pomiędzy efektywnością organizacyjną a kapitałem ludzkim.

Zajęcia *rynek kapitałowy i finansowy* (studia II stopnia):

- U1 - Potrafi dobierać, interpretować i wyjaśniać procesy i zjawiska ekonomiczne oraz analizować wzajemne relacje między nimi w zakresie działalności gospodarczej szczególności na rynkach finansowych i kapitałowych.
- U2 - Potrafi prawidłowo rozpoznawać, określać oraz analizować przebieg i przyczyny procesów, zjawisk i zdarzeń, zachodzących na rynkach finansowych, weryfikować je i przedstawiać własne, praktyczne opinie w tym zakresie.
- U3 - Potrafi dostrzegać i szczegółowo wskazywać determinanty zmian zachodzących w otoczeniu gospodarczym, a w szczególności na rynkach finansowych i kapitałowych
- U4 - Potrafi w rozwiązywaniu problemów ekonomicznych i wykonywaniu zadań zawodowych w szczególności dotyczących wykorzystywania rynków finansowych i kapitałowych w działalności gospodarczej, samodzielnie dobierać i stosować środki, metody pracy i dobre praktyki w celu ich efektywnego wykonywania.

Tak sformułowany zestaw efektów uczenia się weryfikuje zasadniczo wiedzę, natomiast ogólny sposób sformułowania założonych efektów uczenia się dla zajęć nie wskazuje jakie konkretne umiejętności związane z działalnością zawodową właściwą dla kierunku studiów nabędzie student. Brak jest również informacji jakie metody i narzędzia istotne dla przyszłej pracy zawodowej będzie umiał wykorzystać w rozwiązywaniu wskazanych problemów.

Na studiach I stopnia, w odniesieniu do zajęć realizowanych w trakcie dwóch lub więcej semestrów, nie zaprojektowano osobnego zestawu efektów uczenia się (np.: *mikroekonomia, makroekonomia, matematyka, język obcy*). W konsekwencji brak jest wskazania oczekiwanego progresu wiedzy, umiejętności i kompetencji studentów na poszczególnych etapach (semestrach) realizacji tych zajęć. Brak jest możliwości ustalenia warunków zaliczenia poszczególnych etapów osiągania efektów uczenia się (zaliczania poszczególnych semestrów).

Na studiach I stopnia w odniesieniu do przewidzianych w programie studiów zajęć brak jest poprawianie zaprojektowanego efektu uczenia się odnoszącego się do znajomości podstawnych pojęć i zasad z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego wynikającego z charakterystyki P6S_UW dla poziomu 6 PRK. W zestawie kierunkowych efektów uczenia się Uczelnia założyła efekt EK.P1_W14 - *Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu źródła i zakres prawa własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz regulacje prawne o bezpieczeństwie i higienie pracy, niezbędne w praktyce zawodowej ekonomisty*, efekt ten nie został jednak przypisany do żadnych zajęć przewidzianych w programie studiów I stopnia.

Na studiach II stopnia, w odniesieniu do przewidzianych w programie studiów zajęć, brak jest poprawnie zaprojektowanego efektu uczenia się w zakresie opanowania języka obcego zgodnie z wymogami PRK. Efekty uczenia się na studiach II stopnia dotyczące posługiwania się językiem obcym na poziomie B2+ zapisano w efektach kierunkowych: EK.P2_U13: *Absolwent: Potrafi przygotowywać różne prace pisemne w języku polskim i języku obcym na poziomie B2+, w których w sposób precyzyjny i spójny przedstawia zagadnienia ekonomiczne, korzystając z dorobku obszaru nauk społecznych, w szczególności ekonomii* oraz EK.P2_U14: *Absolwent: Potrafi przygotowywać wystąpienia ustne w języku polskim i języku obcym, na poziomie B2+, w zakresie zagadnień o tematyce ekonomicznej, korzystając z dorobku ekonomii i nauk pokrewnych*. W sylabusie do zajęć z *komunikacji społecznej w języku angielskim* (jedyne zajęcia w programie studiów w założeniu zaplanowane do realizacji w języku obcym), nie wskazano biegłości językowej B2+ jako oczekiwanego efektu uczenia się dla zajęć. Efekt kierunkowy EK.P2_U13 oraz EK.P2_U14 zakładający osiągnięcie przez absolwenta poziomu biegłości językowej B2+ odniesiono tu do efektu U1 - *„Potrafi rozpoznawać sygnały komunikacji niewerbalnej (mimiki, prokseniki, kinezjetyki, parajęzyka). Wie jaką rolę w akcie komunikacyjnym pełni język. Zna zasady aktywnego słuchania. Potrafi rozpoznawać sygnały świadczące o braku zainteresowania ze strony interlokutora”*. Efekty kierunkowe EK.P2_U13 oraz EK.P2_U14 odniesiono również do *seminarium dyplomowego* oraz zajęć z *controllingu* w przypadku których efekty w zakresie osiągnięcia kompetencji językowych w zakresie języka obcego na poziomie B2+ nie są realizowane. W konsekwencji na studiach II stopnia, na poziomie zajęć, brak jest zaplanowania efektu wskazującego na osiągnięcie umiejętności praktycznych komunikowania się w języku obcym na wymaganym poziomie biegłości językowej.

Wskazane przykłady nieprawidłowości w projektowaniu efektów uczenia się przypisanych do zajęć wymagają podjęcia działań procesowych w zakresie analizy kompletności realizacji kierunkowych efektów uczenia się, ich poprawnego przypisania do poszczególnych zajęć oraz prawidłowej operacjonalizacji umożliwiającej stworzenie wiarygodnego systemu weryfikacji, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości potwierdzania osiągnięcia umiejętności praktycznych związanych z zawodowym rynkiem pracy.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	W związku ze stwierdzeniem braku pełnej zgodności kierunkowych efektów uczenia się z Polską Ramą Kwalifikacji oraz profilem praktycznym, zaleca się pełne dostosowanie efektów uczenia się odpowiednio do poziomów: 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Zaleca się także przyporządkowanie efektów uczenia się do właściwej kategorii – bowiem część efektów uczenia się z kategorii wiedza zawiera w sobie efekty uczenia się z kategorii umiejętności i odwrotnie, dotyczy to także efektów uczenia się dla zajęć/grup zajęć określonych w programie studiów.	W opisie kierunkowych efektów uczenia się dla studiów I stopnia zastąpiono nieadekwatne dla poziomu 6 PRK określenia „podstawowa wiedza”, „podstawowe relacje” na „zaawansowany stopień”, a także dokonano korekty treści efektów uczenia się dla obu poziomów studiów, dostosowując je częściowo do obowiązujących charakterystyk PRK i odnosząc do kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, stosując odpowiednią nomenklaturę: dla wiedzy: „zna i rozumie”, dla umiejętności: „potrafi”, dla kompetencji społecznych: „jest gotów”; w szczególności zwrócono uwagę na kategorię umiejętności, wskazując na ich praktyczny wymiar. Dotyczy to m.in. następujących efektów uczenia się: EK.P1_W08; EK.P1_W10; EK.P1_U05 (studia I stopnia) i EK.P2_W08 (studia II stopnia). Szczegółowe uwagi w tym zakresie wymienione zostały w uzasadnieniu oceny kryterium 1, pkt. 1.	Zalecenie zrealizowane częściowo. Kierunkowe efekty uczenia się dla studiów I i II stopnia wymagają dalszej modyfikacji. Szczegółowe zalecenia w tym obszarze sformułowano w wykazie zaleceń w ramach kryterium 1, pkt. 1.
2.	W związku ze stwierdzeniem, iż opis zakładanych efektów uczenia się uwzględnia w zbyt małym zakresie umiejętności praktyczne właściwe dla zakresu działalności zawodowej związanej z kierunkiem oraz że nie jest on zgodny z wymaganiami PRK w zakresie kompetencji językowych, zaleca się: (1) zrezygnowanie z bardzo ogólnych sformułowań ujętych w części efektów uczenia się i uwzględnienie w	Dokonano weryfikacji efektów uczenia się, w kategorii umiejętności, poprzez uwypuklenie ich „praktyczności”. Ponadto, uwypuklono także kompetencje społeczne, które są niezbędne w działalności zawodowej, właściwej dla kierunku ekonomia I i II stopnia. 1) Dokonano uszczegółowienia wskazanych w raporcie efektów uczenia się, zrezygnowano z ogólnych sformułowań ujętych w części efektów uczenia się i nadano im bardziej szczegółowy charakter, by stały się bardziej transparentne;	Zalecenie zrealizowane częściowo. Efekty uczenia się założone dla zajęć wymagają dalszej modyfikacji. Szczegółowe zalecenia w tym obszarze sformułowano w wykazie zaleceń w ramach kryterium 1, pkt. 3 i 4.

	opisie zakładanych efektów uczenia się umiejętności praktycznych właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z kierunkiem, (2) uzupełnienie efektu uczenia dla studiów drugiego stopnia w zakresie komunikowania się w języku obcym na poziomie co najmniej B2+.	dokonano ich weryfikacji, podzielono wg potrzeby. 2) Uzupełniono efekty uczenia się na studiach II stopnia, dotyczące komunikowania się w języku obcym na poziomie B2+ poprzez dodanie efektów: EK.P2_U13: <i>Absolwent: Potrafi przygotowywać różne prace pisemne w języku polskim i języku obcym na poziomie B2+, w których w sposób precyzyjny i spójny przedstawia zagadnienia ekonomiczne, korzystając z dorobku obszaru nauk społecznych, w szczególności ekonomii oraz</i> EK.P2_U14: <i>Absolwent: Potrafi przygotowywać wystąpienia ustne w języku polskim i języku obcym, na poziomie B2+, w zakresie zagadnień o tematyce ekonomicznej, korzystając z dorobku ekonomii i nauk pokrewnych.</i> W odniesieniu do niektórych zajęć nadal brak jest jednak poprawnego zdefiniowania efektów uczenia się w kontekście umiejętności. Szczegółowe uwagi w tym zakresie wymienione zostały w uzasadnieniu oceny kryterium 1, pkt. 3 i 4.	
--	--	---	--

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku wpisują się w misję i strategię Uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek. Cele kształcenia uwzględniają wyzwania współczesnej gospodarki, co odzwierciedla się m.in. w ofercie proponowanych specjalności, korespondujących z oczekiwaniami współczesnego branżowego rynku pracy. Wpływ na kształtowanie koncepcji kształcenia mają zarówno interesariusze wewnętrzni jak i zewnętrzni. W koncepcji kształcenia uwzględniono nauczanie i uczenie się w formie zdalnej.

Przedstawiony przez Uczelnię opis założonych kierunkowych efektów uczenia się przyjętych dla studiów I i II stopnia w sposób ogólny definiuje oczekiwany profil absolwenta kierunku. Mieści się on w dyscyplinach do których kierunek został przyporządkowany. W przyjętym opisie efektów uczenia się dla studiów I i II stopnia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W zestawie kierunkowych efektów uczenia się na studiach I i II stopnia nie uwzględniono zapisów wynikających z charakterystyk PRK w zakresie umiejętności doboru oraz stosowania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (P6S_UW oraz P7S_UW). W opisie efektów uczenia się na studiach I stopnia nie uwzględniono gotowości absolwenta do krytycznej

oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści (P6S_KK). W opisie efektów uczenia się na studiach II stopnia w kategoriach umiejętności nie uwzględniono umiejętności prowadzenia debaty (P7S_UK), kierowania pracą zespołu oraz współdziałania z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmowania wiodącej roli w zespołach (P7S_UK).

2. Program studiów nie określa zajęć lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzenia, wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się. W odniesieniu do przedstawionego przez Uczelnię programu studiów na ocenianym kierunku nie są więc spełnione warunki określone w rozdz. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861, z późn. zm.).
3. W odniesieniu do niektórych zajęć niepoprawnie zdefiniowano efekty uczenia się w kontekście umiejętności, np. nie definiują one poprawnie umiejętności (np. *makroekonomia I stopień*) lub są nieodpowiednie dla danych zajęć (np. *zastosowania technologii informacyjnych w naukach ekonomicznych*).
4. W efektach uczenia się przypisanych do zajęć nie zdefiniowano umiejętności posługiwania się konkretnymi metodami i narzędziami właściwymi do przeprowadzania analiz i rozwiązywania problemów w założonym obszarze, w tym wykorzystania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.
5. Na studiach I stopnia, w odniesieniu do zajęć realizowanych w trakcie dwóch lub więcej semestrów, nie zaprojektowano osobnego zestawu efektów uczenia się (np.: *mikroekonomia, makroekonomia, matematyka, język obcy*). W konsekwencji brak jest wskazania oczekiwanego progresu wiedzy, umiejętności i kompetencji studentów na poszczególnych etapach (semestrach) realizacji tych zajęć. Brak jest możliwości ustalenia warunków zaliczenia poszczególnych etapów osiągania efektów uczenia się (zaliczania poszczególnych semestrów).
6. Na studiach I stopnia, na poziomie zajęć, nie zaplanowano realizacji efektu uczenia się odnoszącego się do znajomości podstawowych pojęć i zasad z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego wynikającego z charakterystyki P6S_UW dla poziomu 6 PRK. W zestawie kierunkowych efektów uczenia się Uczelnia założyła efekt EK.P1_W14 - *Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu źródła i zakres prawa własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz regulacje prawne o bezpieczeństwie i higienie pracy, niezbędne w praktyce zawodowej ekonomisty*, efekt ten nie został jednak przypisany do żadnych zajęć przewidzianych w programie studiów I stopnia.
7. W studiach II stopnia, na poziomie zajęć, nie zaplanowano realizacji efektu uczenia się wskazującego na osiągnięcie przez studenta umiejętności komunikowania się w języku obcym na wymaganym poziomie biegłości językowej B2+.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Zaleca się uwzględnienie w zestawie kierunkowych efektów uczenia się na studiach I i II stopnia zapisów wynikających z charakterystyk PRK w zakresie umiejętności doboru oraz stosowania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (P6S_UW oraz P7S_UW), w opisie efektów uczenia się na studiach I stopnia uwzględnienia gotowości absolwenta do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści (P6S_KK), w opisie efektów uczenia się na studiach II stopnia

w kategoriach umiejętności uwzględnienia umiejętności prowadzenia debaty (P7S_UK), kierowania pracą zespołu oraz współdziałania z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmowania wiodącej roli w zespołach (P7S_UK).

2. Zaleca się przypisać w programie studiów efektów uczenia się w odniesieniu do poszczególnych zajęć, wypełniając istniejące w tym zakresie wymogi prawne oraz zapewniając poprawność i kompleksowość realizacji wszystkich założonych dla kierunku efektów uczenia się.
3. Zaleca się poprawne zdefiniowanie efektów uczenia w kontekście oczekiwanych umiejętności w odniesieniu do zajęć przewidzianych w programie studiów.
4. Zaleca się w efektach uczenia się przypisanych do zajęć uwzględnić umiejętności posługiwania się konkretnymi metodami i narzędziami odpowiednimi do przeprowadzania analiz i rozwiązywania problemów właściwych dla zawodowego rynku pracy kierunku ekonomia, w tym wykorzystania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych oraz specjalistycznego oprogramowania.
5. Zaleca się w odniesieniu do zajęć realizowanych w trakcie dwóch lub więcej semestrów zaprojektowanie osobnego zestawu efektów uczenia się wskazując na oczekiwany progres wiedzy, umiejętności i kompetencji studentów na poszczególnych etapach (semestrach) realizacji tych zajęć.
6. Zaleca się na studiach I stopnia, na poziomie zajęć, poprawne zaplanowanie realizacji efektu uczenia się odnoszącego się do znajomości podstawowych pojęć i zasad z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego wynikającego z charakterystyki P6S_UW dla poziomu 6 PRK.
7. Zaleca się na studiach II stopnia, na poziomie zajęć, poprawne zaplanowanie realizacji efektu uczenia się wskazującego na osiągnięcie przez studenta umiejętności komunikowania się w języku obcym na wymaganym poziomie biegłości językowej B2+.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

W strukturze programu studiów I i II stopnia wydzielono grupę zajęć ogólnouczelnianych (tylko na studiach I stopnia), zajęć podstawowych, zajęć kierunkowych oraz specjalizacyjnych (do wyboru). W ramach zajęć obligatoryjnych realizowane są treści programowe z zakresu kształcenia ogólnouczelnianego, podstawowego i kierunkowego.

Grupa przedmiotów ogólnouczelnianych (studia I stopnia) w założeniu pozwala na wszechstronny rozwój studentów. W skład tej grupy wchodzi takie zajęcia jak: *język obcy (angielski/niemiecki)*, *wychowanie fizyczne* (również na studiach niestacjonarnych), *prawa i obowiązki studentów/przygotowanie do nauczania zdalnego*, *socjologia*, *psychologia*, *zastosowanie technologii informacyjnych w naukach ekonomicznych*, *przysposobienie biblioteczne i informacyjne*, *bezpieczeństwo i higiena pracy*.

Zajęcia obligatoryjne na studiach I stopnia obejmują treści programowe m.in. z *mikro i makroekonomii*, *matematyki*, *statystyki opisowej*, *ekonometrii*, *międzynarodowych stosunków gospodarczych*, *zarządzania*, *finansów publicznych*, *finansów przedsiębiorstw*, *rynków finansowych*, *polityki społecznej*, *polityki gospodarczej*, *analizy ekonomicznej przedsiębiorstw*, *sprawozdawczości finansowej*. Aktualnie na studiach I stopnia oferowane są dwie specjalności: *ekonomika przedsiębiorstwa (EP)* oraz *ekonomia sektora publicznego (ESP)*.

Program studiów II stopnia w grupie zajęć obligatoryjnych przewiduje realizację pogłębionych treści programowych z zakresu *makroekonomii, ekonomii menedżerskiej, wnioskowania statystycznego, ekonometrii i prognozowania procesów ekonomicznych, historii myśli ekonomicznej, gospodarowania kapitałem ludzkim, rynków kapitałowych i finansowych, ekonomii matematycznej, ekonomii międzynarodowej*. Aktualnie na studiach II stopnia oferowane są trzy specjalności: *ekonomia menedżerska (EM), ekonomika sektora publicznego (ESP) oraz controlling i rachunkowość (CiR)*.

Dopełnieniem realizacji treści programowych jest przewidziana na studiach I i II stopnia praktyka zawodowa oraz na studiach II stopnia seminaria dyplomowe.

Zaprojektowany układ zajęć tworzących program studiów jest w stanie zapewnić specyficzne treści programowe zarówno w odniesieniu do studiów I, jak i II stopnia. W ich zestawie brakuje natomiast zagadnień związanych z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych oraz specjalistycznego oprogramowania w rozwiązywaniu problemów właściwych dla zawodowego rynku pracy (studia I i II stopnia) oraz zagadnień związanych z zasadami ochrony własności przemysłowej oraz prawa autorskiego (studia I stopnia).

Treści programowe przypisane do zajęć nie zostały określone w przyjętym programie studiów. Są one przedstawione w sylabusach do zajęć, nie stanowiących elementu programu studiów przyjmowanego przez Senat Uczelni. W odniesieniu do przedstawionego przez Uczelnię programu studiów na kierunku nie są więc spełnione warunki określone w rozdz. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861, z późn. zm.), zgodnie z którymi dokument ten powinien określać m.in. zajęcia lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzenia, wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów.

Analiza założonych do realizacji na kierunku treści programowych zawartych w dostępnych sylabusach wskazuje, że wpisują się one zasadniczo w zakres założonych kierunkowych efektów uczenia się. Zaplanowane treści programowe są w większości przypadków skorelowane z nazwą zajęć i uwzględniają wiedzę i jej zastosowania w zakresie dyscyplin do których przyporządkowano kierunek, tj. ekonomia i finanse, nauki prawne oraz nauki o zarządzaniu i jakości. Treści programowe przypisane do poszczególnych zajęć uwzględniają aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Są specyficzne dla większości zajęć tworzących program studiów. Często określone zostały jednak w sposób bardzo ogólny, np. zajęcia z *makroekonomii* – określone treści zajęć to: pieniądź, bank centralny, polityka monetarna, inflacja, rynek pracy. Tak ogólne sformułowanie nie pozwala więc określić specyfiki projektowanych treści programowych. Zasadniczym problemem w ocenie zgodności treści programowych przypisanych do zajęć z efektami uczenia się są również wskazane w kryterium 1 nieprawidłowości w zdefiniowaniu efektów uczenia się dla części zajęć przewidzianych w programie studiów zajęć.

Rekomenduje się we wskazanych wypadkach doszczegółowienie treści programowych w celu wykazania ich osadzania w aktualnym stanie praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Zgodnie z obowiązującym programem, studia I stopnia na kierunku trwają 6 semestrów i wymagają zdobycia łącznej liczby 180 punktów ECTS. Kończą się one uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata. Studia II stopnia trwają 4 semestry i wymagają zdobycia łącznej liczby 120 punktów ECTS. Kończą się one uzyskaniem tytułu zawodowego magistra. Określony czas trwania studiów oraz nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów na poziomie I i II stopnia zapewniają więc możliwość osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się. Poprawnie wskazana została również liczba godzin obciążenia studenta w ramach pracy własnej mierzona liczbą punktów ECTS. Jako 1 punkt ECTS przyjęto nakład 25 godz. pracy studenta. Nie w każdym przypadku

uznać można jednak, że nakład ten został poprawnie oszacowany w odniesieniu do zajęć przewidzianych w programie studiów. Przykładowo na studiach I stopnia zajęciom z *zarządzania* realizowanym w wymiarze 24 godz. wykładów (studia niestacjonarne) przypisano 5 punktów ECTS. W konsekwencji 97 godzin pracy własnej studenta ma polegać na przygotowaniu się do wykładów oraz do egzaminu (brak jest zaplanowanych działań kształtujących umiejętności praktyczne). W sylabusie do tych zajęć błędnie przypisano również 5 punktów ECTS jako punkty uzyskiwane przez studenta podczas zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego. W przypadku studiów II stopnia bardzo dużą liczbę godzin pracy własnej studenta związaną z przygotowaniem się do wykładu oraz do egzaminu przewidziano m.in. dla zajęć *ekonomia międzynarodowa* – 96 godz., czy też *makroekonomia* – 97 godz. W ramach tych godzin brak jest działań kształtujących umiejętności praktyczne.

Rekomenduje się poprawne oszacowanie liczby punktów ECTS przypisanych do poszczególnych zajęć, w tym w szczególności wymiaru punktów ECTS przypisanego do pracy własnej studenta, adekwatnie do oczekiwanego nakładu pracy studenta niezbędnego do spełnienia wymogów związanych z zaliczaniem zajęć.

Określona w programie studiów łączna liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów, od roku akademickiego 2022/2023, wynosi dla studiów I stopnia 1582 godz. na studiach stacjonarnych (w tym 60 godz. W-F) oraz 788 godz. na studiach niestacjonarnych (w tym 36 godz. W-F). Dodatkowo, jako godziny realizowane z bezpośrednim udziałem prowadzącego ze studentem, uwzględniono czas przewidziany na konsultację oraz weryfikację efektów uczenia się w wymiarze 4 godzin w przypadku zajęć kończących się egzaminem oraz 3 godzin w przypadku zajęć kończących się zaliczeniem. Daje to łączny wymiar 1644 godz. na studiach stacjonarnych oraz 867 godz. na studiach niestacjonarnych. Dodatkowo, niezależnie od formy studiów, na praktyki zawodowe przewidziano 750 godz. (30 ECTS). Do zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach I stopnia przypisano odpowiednio 96 (st. stacjonarne) i 65 (st. niestacjonarne) punktów ECTS, co jest zgodne ze stanem faktycznym.

W przypadku studiów II stopnia liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów wynosi 1050 godz. na studiach stacjonarnych oraz 497 godz. na studiach niestacjonarnych. Dodatkowo, jako godziny realizowane w bezpośrednim udziałem prowadzącego ze studentem, uwzględniono czas przewidziany na konsultacje oraz weryfikację efektów uczenia się w wymiarze 4 godziny w przypadku zajęć kończących się egzaminem oraz 3 godziny w przypadku zajęć kończących się zaliczeniem. Daje to łączny wymiar 1131 godz. na studiach stacjonarnych oraz 578 godz. na studiach niestacjonarnych. Dodatkowo, niezależnie od formy studiów, na praktyki zawodowe przewidziano 375 godz. (15 ECTS). Do zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów przypisano odpowiednio 60 (st. stacjonarne) i 38 (st. niestacjonarne) punkty ECTS, co jest uzasadnione wskazanym nakładem pracy. Przewidziany w programie studiów I i II stopnia łączny wymiar zajęć realizowanych w formie wykładów i ćwiczeń oraz praktyk zawodowych zapewnia więc możliwość osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. W odniesieniu do studiów stacjonarnych I i II stopnia liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest zgodna z wymaganiami przepisów prawa.

W przypadku studiów niestacjonarnych (obecnie wyłącznie w tej formie prowadzone jest kształcenie na kierunku), zaplanowany wymiar części zajęć realizowanych w formie zorganizowanej przez Uczelnię uznać należy jednak za stosunkowo niski w odniesieniu do założonych treści programowych oraz oczekiwanych efektów uczenia się. Przykładowo na studiach I stopnia realizację zajęć z *zastosowania*

technologii informacyjnych w naukach ekonomicznych zaplanowano w łącznym wymiarze 15 godzin zajęć, w tym tylko 5 realizowanych w formie ćwiczeń.

Rekomenduje się dostosowanie liczby godzin zajęć adekwatnie do założonych treści kształcenia oraz oczekiwanych efektów uczenia się.

Przyjęta na studiach I i II stopnia sekwencja zajęć jest jednakowa na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Na studiach I stopnia zajęcia obligatoryjne realizowane są głównie na pierwszych czterech semestrach studiów, zajęcia specjalizacyjne na semestrze piątym i szóstym. Zajęcia z języka obcego zaplanowane zostały od semestru trzeciego do szóstego. Praktyka zawodowa odbywa się proporcjonalnie w trakcie semestrów od drugiego do piątego. Na studiach II stopnia zajęcia obligatoryjne i do wyboru realizowane są na wszystkich semestrach studiów. Zajęcia specjalnościowe zaplanowane zostały w semestrze drugim, trzecim i czwartym, seminarium magisterskie odbywa się od pierwszego semestru. Praktyka zawodowa odbywa się proporcjonalnie w trakcie trzech pierwszych semestrów studiów. Poszczególne zajęcia na studiach I i II stopnia realizowane są we właściwym następstwie czasowym, co pozwala na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Na kierunku stosowany jest ograniczony z punktu widzenia profilu praktycznego zestaw form zajęć. Należą do nich wykłady oraz tzw. zajęcia praktyczne zorganizowane w formie ćwiczeń lub konwersatoriów. Formy praktyczne realizacji zajęć stanowią około 70% zajęć przewidzianych na studiach I stopnia oraz 55% zajęć na studiach II stopnia. Udział form praktycznych realizacji zajęć uznać należy więc za wystarczający, jednak brak zróżnicowania tych form nie odpowiada profilowi praktycznemu. W szczególności brak zaplanowanych zajęć w formie laboratorium komputerowego nie daje możliwości projektowania zajęć z wykorzystaniem oprogramowania właściwego dla zawodowego rynku pracy absolwentów kierunku. Przewidziane w programie studiów I stopnia zajęcia z *zastosowania technologii informacyjnych w naukach ekonomicznych* (2 sem.) przewidują jedynie 5 godzin ćwiczeń. W programie studiów II stopnia nie przewidziano żadnych zajęć realizowanych z wykorzystaniem technologii informacyjnych.

W programie studiów I i II stopnia nie przewidziano również zajęć w formie projektów czy warsztatów pozwalających kształtować umiejętności praktyczne związane z zawodowym rynkiem pracy. Część kluczowych dla kierunku zajęć zaplanowana została jedynie w formie wykładów, w tym m.in. na studiach I stopnia takie zajęcia jak: *finanse przedsiębiorstw* czy też *rynki finansowe*. Na studiach II stopnia wyłącznie w formie wykładów zaplanowano zajęcia: *wnioskowanie statystyczne, ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych, makroekonomia, gospodarowanie kapitałem ludzkim, rynek kapitałowy i finansowy*. Wskazane zajęcia są kluczowe dla nabywania umiejętności praktycznych właściwych dla kierunku i nie mogą być realizowane wyłącznie w formie podawczej.

W ramach obowiązującego na kierunku programu studiów I i II stopnia student ma zapewnioną możliwość elastycznego kształtowania ścieżki kształcenia poprzez dokonywanie wyboru określonej grupy zajęć. Zajęciom tym na studiach I stopnia, niezależnie od formy studiów, przypisano 54 punkty ECTS, co stanowi 30% ogółu punktów ECTS niezbędnych do ukończenia studiów na tym poziomie. Na wybór ten składają się zajęcia specjalizacyjne, zajęcia z języka obcego (w dokumentacji programu studiów przedstawiono jednak tylko sylabus do języka angielskiego) oraz przedmiot do wyboru (w dokumentacji przedstawiono sylabus tylko do jednego przedmiotu w ramach zajęć obieralnych). Zajęciom do wyboru na studiach II stopnia przypisano 45 punktów ECTS (37,5% ogółu punktów ECTS). Składają się na nie zajęcia specjalnościowe.

Rekomenduje się uzupełnienie dokumentacji programu studiów I stopnia (sylabusów) w ramach zajęć obieralnych, prezentując pełny zakres treści programowych, w ramach których student może elastycznie kształtować ścieżkę kształcenia.

W programie studiów I i II stopnia ujęte zostały zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne. Składa się na nie część zajęć z grupy zajęć obligatoryjnych oraz zajęcia specjalizacyjne realizowane w formach praktycznych (ćwiczenia, konwersatoria), a także seminarium dyplomowe (na studiach II stopnia). Zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne na studiach I stopnia przyporządkowano łącznie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych 103 punkty ECTS. Na studiach II stopnia są to analogicznie 74 punkty ECTS, co formalnie spełnia istniejące w tym zakresie wymagania. Jak wspomniano powyżej, Uczelnia realizację szeregu zajęć podstawowych i kierunkowych przewidywała jedynie w formie wykładów nie zaliczając ich do grupy zajęć kształtujących kompetencje praktyczne. W konsekwencji kluczowe zajęcia dla kształtowania kompetencji zawodowych absolwenta kierunku ekonomia, w założeniu programu studiów, nie są wykorzystane jako przygotowujące go do zawodowego rynku pracy. Na studiach I stopnia są to m.in. zajęcia: *finanse przedsiębiorstw* oraz *rynki finansowe*. Na studiach II stopnia w puli zajęć kształtujących umiejętności praktyczne właściwe dla kierunku nie uwzględniono m.in. zajęć: *wnioskowanie statystyczne, ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych, makroekonomia, gospodarowanie kapitałem ludzkim, rynek kapitałowy i finansowy*. Tak przyjęta koncepcja kształtowania umiejętności praktycznych nie jest właściwa.

Obowiązujący na kierunku program studiów I stopnia obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości jednego języka obcego (w założeniu angielskiego bądź niemieckiego), na które od roku akademickiego 2022/2023 w programie studiów przewidziano odpowiednio 120 (studia stacjonarne) lub 90 (studia niestacjonarne) godzin zajęć realizowanych w formie ćwiczeń. Zajęciom tym przypisano 11 punktów ECTS. W przypadku studiów II stopnia nie zaplanowano realizacji zajęć lektoratowych, natomiast w programie studiów umieszczono przedmiot *komunikacja społeczna w języku angielskim* (4 semestr). Sposób organizacji tych zajęć nie zapewnia jednak możliwości osiągnięcia wymaganego poziomu B2+ przez wszystkich studentów. Studenci w procesie rekrutacji nie są weryfikowani pod względem umiejętności posługiwania się językiem angielskim, nie są oni również w żaden inny sposób przygotowani do rozpoczęcia zajęć kierunkowych w języku angielskim. Część ze studentów nie posiada więc odpowiedniej biegłości językowej, aby brać czynnie udział w zajęciach. Hospitacje tych zajęć wykazały, że są one prowadzone w grupie ponad 40 osobowej (konserwatoryjnej?), co nie sprzyja indywidualizacji procesu nabywania umiejętności komunikacji w języku obcym. Uczelnia powinna więc poprawnie zaprojektować i zrealizować na studiach II stopnia proces nauczania kompetencji w zakresie komunikacji w języku obcym na wymaganym poziomie B2+. Kierunek w całości przyporządkowany został do dyscyplin w ramach dziedziny nauk społecznych, co obliguje Uczelnię do zapewnienia w programie studiów zajęć z dziedziny nauk humanistycznych, którym przyporządkowano liczbę ECTS w minimalnym wymiarze 5 punktów. Uczelnia w raporcie samooceny nie wskazała tej grupy zajęć, jak również zajęcia w wymaganym wymiarze nie wynikają z programu studiów. Uczelnia w trakcie wizytacji jako zajęcia realizujące treści z dziedziny nauk humanistycznych wskazała język obcy, co nie jest poprawne. Zajęcia z języka obcego w złożeniu programu studiów realizują treści związane z ekonomią (Business English), a nie zagadania przypisane językoznawstwu. Nie jest więc spełniony istniejący w tym zakresie wymóg prawa.

W programie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia przewidziano wykorzystanie w procesie nauczania metod i technik kształcenia na odległość. W roku akademickim 2022/2023, ze względu na przyjęte przez Uczelnię regulacje, realizacja procesu nauczania ma nadal formę hybrydową, tzn. część przewidzianych w programie studiów zajęć prowadzona jest z wykorzystaniem platformy MS Teams w trybie zajęć synchronicznych. W tej formie realizowana jest część przewidzianych w programie studiów wykładów. Uczelnia nie podała dokładnej liczby godzin realizowanej w tej formie, jednak analiza planów zajęć potwierdza, że wymiar ten jest zgodny z istniejącymi w tym zakresie przepisami prawa.

Przewidziane w programie studiów metody dydaktyczne są stosunkowo różnorodne. Wykłady prowadzone są z wykorzystaniem technik audiowizualnych, a także sposobem klasycznym, problemowym, dyskusyjnym, konwersatoryjnym. Efekty uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych osiągane są na ćwiczeniach i konwersatoriach. Do najczęściej stosowanych metod dydaktycznych zalicza się metody problemowe: metoda przypadków, rozwiązywanie zadań (obliczeniowych, opisowych, problemowych), praca w grupach. Analiza sylabusów do zajęć, jak również dokumentacji zajęć, wskazuje, że w niewystarczającym zakresie w procesie nauczania na kierunku wykorzystana jest metoda opracowania projektu, czy też raportu z przeprowadzanych badań. Studenci kierunku zasadniczo nie realizują projektów, czy też szerszych prac analitycznych, w ramach których mogliby rozwiązywać problemy i wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, wykorzystując przy tym pozyskane informacje oraz właściwe metody i narzędzia, jak również specjalistyczne oprogramowanie. Wprowadzenie szerszego zakresu metod dydaktycznych jest szczególnie istotne na studiach I stopnia, gdzie począwszy do cyklu kształcenia rozpoczynanego w roku akademickim 2019/2020 Uczelnia zrezygnowała z konieczności pisania prac dyplomowych (licencjackich).

Stosowane metody kształcenia wykorzystują w sposób właściwy potencjał kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz dostępne narzędzia zapewniające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. W związku z częściowym prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (platforma MS Teams) studenci systematycznie wykorzystują to narzędzie do uczestniczenia w wykładach z wybranych zajęć. Studenci mają również do dyspozycji wirtualną platformę dydaktyczną umożliwiającą udostępnianie materiałów dydaktycznych.

Znacząca część nakładu czasu pracy studenta niezbędnego do osiągnięcia efektów uczenia się przyjętych na studiach I i II stopnia przeznaczona jest na pracę własną. Oznacza to, że studenci, zwłaszcza w przypadku studiów niestacjonarnych, muszą w szerokim zakresie opierać się na studiach literatury, samodzielnym gromadzeniu i przetwarzaniu informacji. W założeniu programu studiów są oni stymulowani do aktywności zarówno w ramach pracy własnej przez zlecenie przygotowania rozwiązań zadań i analiz studiów przypadku, jak i na zajęciach poprzez udział w dyskusji, zlecenie zadań indywidualnych i grupowych, przedstawianie prezentacji. We wzorze sylabusu możliwe do zastosowania rodzaje pracy własnej studenta skategoryzowano następująco: przygotowanie do wykładów, ćwiczeń, kolokwium, sprawozdań, raportów, prac semestralnych, itp.; realizacja samodzielnie wykonywanych zadań zleczanych przez prowadzącego; przygotowanie do kolokwium końcowego z ćwiczeń; przygotowanie do egzaminu/kolokwium końcowego z wykładów; inne – *jakie?*. Przewidziane w programie studiów zajęcia częściowo zaplanowane zostały do realizacji w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej przewidzianej dla absolwentów kierunku. W ich trakcie studenci wykonują czynności praktyczne związane z przygotowaniem zawodowym typu rozwiązywanie zadań praktycznych czy też studium przypadku, przygotowują i przedstawiają prezentację na zadany temat. W wielu przypadkach, na podstawie podanego w sylabusie opisu warunków realizacji zajęć, nie można jednak potwierdzić, że warunki te są właściwe dla zakresu działalności zawodowej przewidzianej dla absolwentów kierunku. W opisie tym w wielu przypadkach nie wskazano zestawu metod i narzędzi analitycznych wykorzystywanych do rozwiązania wskazanych problemów, w tym narzędzi ICT. Udostępniona przez Uczelnię dokumentacja prac etapowych wskazuje, że w odniesieniu do części zajęć prace te nie potwierdzają wykorzystania odpowiedniego do kształtowania kompetencji praktycznych zestawu metod dydaktycznych (np. *finanse przedsiębiorstw, makroekonomia*, II st.).

Słabą stroną programu studiów jest brak odpowiedniego zaprojektowania w procesie nauczania wykorzystania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych w obszarach zawodowego

rynku pracy właściwych dla kierunku. Zajęcia realizowane przy wykorzystaniu laboratoriów komputerowych zaplanowano jedynie na studiach I stopnia w odniesieniu do zajęć *zastosowanie technologii informacyjnych w naukach ekonomicznych* (łącznie jedynie 5 godz. ćwiczeń na st. niestacjonarnych). Umiejętność wykorzystania oprogramowania *Excel* zaplanowana jest również w efektach uczenia się założonych dla zajęć z *ekonometrii* – brak jest jednak wskazania odpowiednich metod osiągnięcia tych efektów. Na studiach II w ramach zajęć z *wnioskowania statystycznego* założono „*prezentację możliwości wykorzystania narzędzi informatycznych do rozwiązywania zagadnień z obszaru wnioskowania statystycznego (funkcje arkusza kalkulacyjnego, aplikacja Gretl, Sci-Lab, Octave)*”, jednak zajęcia te zaplanowano wyłącznie w formie wykładów, co uniemożliwia wykształcenie umiejętności posługiwania się prezentowanym oprogramowaniem. Podobna sytuacja występuje w przypadku zajęć *ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych*, w ramach których założono m.in. osiągnięcie umiejętności wykorzystywania podstawowych funkcji arkusza kalkulacyjnego Excel do estymacji i prognozowania (U3), natomiast zajęcia te zaplanowano wyłącznie w formie wykładów.

Zaplanowane na studiach I stopnia zajęcia z *języka obcego* prowadzone są przeważnie w formie tradycyjnych metod dydaktycznych, tj. prezentacja środków: słownictwo, struktury gramatyczne, kolokacje, wymowa, środki stylistyczne, środki językowe, formy pisemne; dyskusja; analiza i interpretacja tekstów źródłowych (reading comprehension); analiza i interpretacja słuchanek (listening comprehension); tworzenie formalnych i nieformalnych form pisemnych; rozwiązywanie zadań; praca indywidualna, w parach oraz grupach, studium przypadku (case study). Wymogiem wstępnym jest znajomość danego języka obcego na poziomie biegłości B1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Założone w programie studiów metody dydaktyczne w zakresie opanowania języka obcego umożliwiają uzyskanie kompetencji na poziomie B2 w odniesieniu do studiów I stopnia.

W przypadku studiów II stopnia brak jest w programie studiów wykorzystania odpowiednich metod dydaktycznych pozwalających studentom na opanowanie języka obcego na poziomie co najmniej B2+. Zajęcia kierunkowe zaplanowane do relacji w języku angielskim (*komunikacja społeczna w języku angielskim*) w założeniu prowadzone są w formie konwersatorium, czyli grupy, która zgodnie z regulacjami uczelnianymi, może liczyć nawet do 100 osób (obecnie jest to grupa 44-osobowa). Nie sprzyja to stosowaniu właściwych metod dydaktycznych umożliwiających kształtowanie umiejętności komunikacji w języku obcym przez wszystkich studentów na wymaganym poziomie B2+. Dodatkowo brak w sylabusie do tych zajęć założonego efektu w obszarze osiągania kompetencji językowych nie zdeterminował konieczności zaprojektowania właściwych metod dydaktycznych do jego osiągnięcia. Jako założone metody dydaktyczne wskazano tu wykład konwersatoryjny oraz pracę w grupie. Zalecana do tych zajęć literatura podstawowa i uzupełniająca w całości jest polskojęzyczna. Założone w programie studiów II stopnia metody dydaktyczne w zakresie opanowania języka obcego nie umożliwiają uzyskania kompetencji na poziomie B2+ ESOKJ.

Uczelnia zapewnia dostosowanie procesu nauczania do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia. Zgodnie z Regulaminem studiów istnieje możliwość zastosowania indywidualnej organizacji studiów (IOS). IOS dotyczy w szczególności osób samodzielnie wychowujących dzieci, studentek w ciąży, osób z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem ich potrzeb i dostosowania warunków odbywania studiów do rodzaju niepełnosprawności (windy i podjazdy dla wózków inwalidzkich), dotkniętych przewlekłą chorobą, uniemożliwiającą systematyczne uczestnictwo w zajęciach, opiekujących się obłożnie chorym członkiem najbliższej rodziny, studiujących na dwóch kierunkach, zakwalifikowanych na praktyki oraz studia zagraniczne

w procedurach wewnętrznych, z innych ważnych przyczyn uznanych przez Dziekana. Regulamin studiów określa również sytuacje, które umożliwiają studentowi - po uzyskaniu zgody Dziekana - studiowanie według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia (wysoka średnia ocen, wyjazd zagraniczny, program w języku obcym realizowany na Uczelni, zainteresowanie specjalizacją w określonej tematyce).

W procesie nauczania na kierunku, w założeniu programu studiów, metody i techniki kształcenia na odległość, w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, są wykorzystywane pomocniczo. Na studiach I stopnia przewidziane są obowiązkowe praktyki studenckie w wymiarze: 750h/ 6 miesięcy/ 24 tygodnie. Praktykom przyporządkowane zostało 30 pkt. ECTS. Na studiach II stopnia praktyki obowiązkowe są w wymiarze 375h/ 3 miesiące/ 12 tygodni. Praktykom przyporządkowane zostało 15 pkt. ECTS. Warunki odbywania praktyk zawodowych uregulowane zostały w Regulaminie Praktyk Zawodowych na mocy *Zarządzenia 72021/2022 Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania WSEPiN z dnia 1 października 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i form odbywania studenckich praktyk zawodowych na kierunkach: ekonomia, finanse i rachunkowość oraz zarządzanie i coaching.*

Zasady realizacji praktyk ponadto określają programy praktyk dla studiów I i II stopnia. Programy praktyk wskazują moduły obowiązkowe, które powinny zostać zrealizowane w ramach odbywanych praktyk. Regulamin praktyk rekomenduje w jakich przedsiębiorstwach powinny odbywać się praktyki zawodowe dla kierunku. Po analizie dokumentów z odbytych praktyk wnioskuje się, że praktyki zrealizowane są w podmiotach zgodnych z wymogami kierunku.

Dla praktyk opracowano sylabusy, które wskazują zróżnicowane efekty uczenia się dla studiów I i II stopnia. Treści programowe określone w sylabusie dla praktyk oraz ich wymiar i przyporządkowanie punktów ECTS, zapewniają osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się. Dla praktyk zawodowych zarówno na studiach I, jak i II stopnia przyporządkowana jest odpowiednia liczba godzin, a także co za tym idzie prawidłowa liczba punktów ECTS.

Praktyki zawodowe mogą być realizowane w następujących formach:

- 1) praktyka zorganizowana przez Uczelnię (tryb patronacki) – student korzysta z przygotowanej przez Uczelnię oferty praktyk wynikającej z zawartych porozumień, dostępnej na stronie internetowej Uczelni i w siedzibie Uczelni,
- 2) praktyka indywidualna (tryb indywidualny) – student samodzielnie organizuje praktykę i inicjuje podpisanie porozumienia Uczelni z Instytucją,
- 3) zatrudnienie w Instytucji na stanowisku zgodnym z profilem kierunku studiów na podstawie umowy o pracę, stosunku służbowego, umowy cywilnoprawnej, stażu,
- 4) prowadzenie działalności zgodnej z profilem kierunku studiów,
- 5) w ramach zorganizowanej przez uczelnię działalności, pozwalającej osiągnąć cele praktyki zgodne z profilem kierunku studiów, m.in.: realizacja projektów w ramach działalności kół naukowych, udział w realizacji prac naukowo-badawczych w Uczelni, udział w zleconych Uczelni projektach, np. wdrożeniowych.

Dziennik praktyk jest starannie opracowanym dokumentem, zawierającym regulamin praktyk, ramowy program, przebieg studenckich praktyk zawodowych – etapy i ich zaliczenie, szczegółowe efekty uczenia się, skierowanie na praktyki zawodowe, porozumienie w sprawie organizacji praktyk, wniosek o zaliczenie praktyk oraz potwierdzenie odbycia studenckich praktyk zawodowych.

Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, co potwierdzono w czasie spotkania ze studentami, a w przypadku samodzielnego wskazania przez studenta miejsca odbywania praktyki, osoba sprawująca nadzór nad praktykami miejsce to zatwierdza po przeprowadzeniu szczegółowego wywiadu według ustandaryzowanego wzoru oceny.

Zgodnie ze standardami jakości kształcenia Uczelnia powinna mieć możliwość weryfikacji czy i w jakim stopniu osiągnięte zostały wszystkie zakładane dla praktyk efekty uczenia się. Metody weryfikacji przez uczelnię efektów uczenia się opisanych dla praktyk oraz sposób dokumentacji są dobrane trafnie (dziennik praktyk prowadzony szczegółowo wraz z formularzem oceny praktykanta przez pracodawcę oraz oceny efektów uczenia przez opiekuna praktyk).

Zgodnie z informacjami przekazami przez Uczelnię, nie było przypadków realizacji praktyk w formie zdalnej (uczelnia dawała taką możliwość). Praktyki podlegają osobistej hospitacji w miejscu odbywania praktyk przez studentów.

Dla kierunku jest merytoryczny opiekun praktyk. Kwalifikacje opiekunów praktyk (takie jak m.in. doświadczenie zawodowe oraz zaangażowanie w proces przygotowania do praktyk: spotkania przed praktykami, prezentacje, konsultacje) oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk, biorąc pod uwagę zakres realizowanych zadań i liczbę studentów.

Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunowie praktyk, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągane na praktykach podlegają systematycznej ocenie z udziałem studentów za pomocą ankiety ewaluacyjnej.

Rekomenduje się wprowadzenie elektronicznej ankiety ewaluacyjnej praktyk zawodowych.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się, a dokonywana jest na podstawie krótkiej rozmowy ze studentem.

Rekomenduje się opracowanie dokumentacji oraz przepisów umożliwiających rzetelną weryfikację praktyk zawodowych zaliczanych przez studenta na podstawie prowadzonej działalności gospodarczej. Analiza planu zajęć oraz kart przedmiotów pozwala stwierdzić, że rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się studentów kierunku. Organizacja roku akademickiego jest corocznie regulowana zarządzeniem Rektora określającym terminy zajęć dydaktycznych, sesji egzaminacyjnej, przerw między semestrami. Rok akademicki podzielony jest na dwa semestry i obowiązuje semestralny system rozliczania zaliczeń i egzaminów. W harmonogramie realizacji programu studiów zaplanowano czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się (egzaminy i zaliczenia poszczególnych zajęć, przygotowanie do egzaminu dyplomowego), co umożliwia ich weryfikację oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Zajęcia dla studentów studiów niestacjonarnych planowane są najczęściej w piątki w godz. 16.00-19.15 (wykłady realizowane przy wykorzystaniu metod i technik kształcenia na odległość, platforma MS Teams) oraz w soboty i w niedzielę w godzinach od 9.00 do 18.15 (zajęcia w siedzibie Uczelni). Stosowane rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach.

Liczebność grup studenckich regulowana jest zarządzeniem Rektora, które zaleca tworzenie grup o następującej maksymalnej liczebności: 1) grupa wykładowa – do 300 osób, 2) grupa konwersatoryjna – do 100 osób, 3) grupa ćwiczeniowa do 25 osób, 4) lektorat – do 25 osób, 5) grupa seminaryjna – od 10 do 25 osób. Biorąc pod uwagę, że Uczelnia traktuje zajęcia konwersatoryjne jako formę zajęć praktycznych, potencjalna liczebność grupy konwersatoryjnej na poziomie 100 osób nie gwarantuje osiągnięcia efektów uczenia się oczekiwanych w przypadku praktycznych form zajęć, w szczególności kształtowania specyficznych dla kierunku umiejętności oraz kompetencji społecznych. Zrównanie w programie studiów formy konwersatoriów i ćwiczeń (w harmonogramie studiów brak jest obecnie wyraźnego podziału), powoduje, że w warunkach obecnych regulacji uczelnianych, formy te nie są adekwatne pod kątem możliwości osiągania efektów uczenia się i wymagają wyraźnego rozróżnia w

programie studiów. Obecna forma organizacji konwersatorium jest adekwatna do formy podawczej treści programowych, a nie do formy praktycznej realizacji zajęć.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (<i>zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane</i>)
1.	Zapewnienie właściwego doboru metod kształcenia, w tym uwzględniających najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, do zakładanych efektów uczenia się, w szczególności umiejętności i kompetencji społecznych, oraz form zajęć i ujęcie ich również w odpowiednich sylabusach.	Zweryfikowano i uzupełniono karty przedmiotów (sylabusów) o wykaz metod dydaktycznych przydzielanych dla danych zajęć. Założone w sylabusach metody dydaktyczne są adekwatne do założonych efektów uczenia się jednak nie wyczerpują katalogu metod dydaktycznych właściwych dla kierunku oraz profilu kształcenia. W ich opisie nie uwzględniono m.in. metody projektu, jak również wykorzystania odpowiednich metod i narzędzi analizy, w tym wykorzystania narzędzi ICT. Szczegółowe uwagi w tym zakresie wymienione zostały w uzasadnieniu oceny kryterium 2, pkt. 7.	Zalecenie spełnione częściowo. Metody dydaktyczne wymagają dalszego udoskonalenia, w szczególności w zakresie wykorzystania odpowiednich metod i narzędzi analizy, w tym wykorzystania narzędzi ICT. Szczegółowe zalecenia w tym obszarze sformułowano w wykazie zaleceń w ramach kryterium 2, pkt. 7.
2.	Uwzględnienie w programie studiów liczby godzin zajęć z języka obcego, formy zajęć oraz metod kształcenia zapewniających możliwość uzyskania przez studentów umiejętności komunikowania się w języku obcym wymaganych w PRK na studiach pierwszego stopnia na poziomie co najmniej B2, zaś na studiach drugiego stopnia na poziomie co najmniej B2+.	Na studiach I stopnia wprowadzono zwiększoną liczbę godzin języka obcego w wymiarze 120 godzin na studiach stacjonarnych oraz 90 na studiach niestacjonarnych. Określono również metody kształcenia zapewniające możliwość uzyskania przez studentów umiejętności komunikowania się w języku obcym na poziomie co najmniej B2. Na II stopniu studiów wprowadzono konwersatoria z przedmiotu <i>komunikacja społeczna w języku angielskim</i> , w zwiększonej liczbie godzin dydaktycznych. W przypadku studiów II stopnia sposób organizacji zajęć, w tym formy zajęć oraz metody	Zalecenie spełnione częściowo. W przypadku studiów II stopnia wprowadzane zmiany nie gwarantują warunków do ociążenia poziomu B2+ przez wszystkich studentów. Szczegółowe zalecenia w tym obszarze sformułowano w wykazie zaleceń w ramach kryterium 2, pkt. 5 i 8.

		kształcenia nadal nie zapewniają możliwości osiągnięcia wymaganego poziomu biegłości językowej B2+ ESOKJ w zakresie posługiwania się językiem obcym przez wszystkich studentów. Szczegółowe uwagi w tym zakresie wymienione zostały w uzasadnieniu oceny kryterium 2, pkt. 5 i 8.	
3.	Praktyki zawodowe, to ważny przedmiot na każdym kierunku praktycznym. Należy opracować kartę tego przedmiotu, zwracając uwagę na przypisane mu efekty uczenia i sposób ich weryfikacji. Zaleca się opracowanie kryteriów, zasad regulujących zatwierdzanie miejsc praktyk, ich weryfikację, hospitację, dokonywanie oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się z udziałem opiekuna praktyk w miejscu ich odbywania.	Opracowano kartę studenckich praktyk zawodowych z uwzględnieniem efektów uczenia się i sposobu ich weryfikacji. W zakresie zaleceń dotyczących opracowania kryteriów i zasad regulujących zatwierdzanie miejsc praktyki, ich weryfikację i hospitację, opracowano dokumenty umożliwiające zapobieganie nieprawidłowościom - Kryteria doboru i oceny instytucji przyjmującej studenta na praktykę studencką oraz arkusz potwierdzający hospitację praktyk.	Zalecenie zrealizowane
4.	Zaleca się rozważyć, by praktyki jako przedmiot na kierunku praktycznym naprawdę istotny, zaliczane były na ocenę. Należy wprowadzić możliwość oceniania poszczególnych efektów uczenia nie tylko na zasadzie osiągnął/nie osiągnął, ale w szerszym zakresie, bowiem ewidentnie niektóre efekty można osiągnąć w większym lub mniejszym stopniu, co też powinno rzutować na ocenę końcową.	W dzienniku studenckich praktyk zawodowych zostanie wprowadzony druk pozwalający na ocenę (w skali 2,3,4,5) poszczególnych efektów uczenia się i na tej podstawie będzie wystawiana ocena końcowa z każdego etapu praktyki. Osiąganie efektów weryfikowane będzie przez osobę obserwującą pracę studenta w trakcie odbywania praktyki. Średnia z ocen wystawionych przez opiekuna praktyk z ramienia Instytucji w dzienniku studenckich praktyk zawodowych znajdzie swoje odzwierciedlenie w Sprawozdaniu z odbytych studenckich praktyk zawodowych sporządzonym przez	Zalecenie zrealizowane

		opiekuna praktyk studenckich z ramienia Uczelni.	
5.	Zaleca się, by osiągnięcie poszczególnych efektów uczenia się weryfikowane było przez osobę obserwującą pracę studenta w trakcie odbywania praktyk, to jest przedstawiciela pracodawcy.	Osiągnięcie poszczególnych efektów uczenia się będzie weryfikowane przez opiekuna praktyk z ramienia Instytucji przyjmującej studenta na praktykę. Dokonana ocena (w skali ocen od 2 do 5) będzie wpisywana do Dziennika studenckich praktyk zawodowych.	Zalecenie zrealizowane
6.	Zaleca się ustalenie kryteriów, jakie powinny spełniać osoby odpowiadające za studentów w miejscu odbywania przez nich praktyk.	W celu ustalania kryteriów, jakie powinny spełniać osoby odpowiadające za studentów w miejscu odbywania przez nich praktyki, wprowadzono Kryteria doboru i oceny Instytucji przyjmującej studenta na praktykę zawodową. Formularz oceny instytucji zawiera ocenę opiekuna studentów w miejscu odbywania praktyk.	Zalecenie zrealizowane
7.	Zaleca się ustalenie zasad komunikacji kierunkowego opiekuna praktyk zawodowych z opiekunem praktyk w miejscu ich odbywania.	W ramach ustalenia zasad komunikacji kierunkowego opiekuna praktyk zawodowych z opiekunem praktyk w miejscu ich odbywania wprowadzono Kartę hospitacji studenckich praktyk zawodowych. Opiekunowie studenckich praktyk zawodowych z ramienia Uczelni zobligowani zostali również do składania Sprawozdania z odbytych praktyk zawodowych. Sprawozdanie to zawiera dane dotyczące realizacji praktyk oraz wskaźniki w zakresie wykorzystania miejsc odbywania praktyk, efektywności realizacji praktyk, hospitacji oraz efektywności pracy opiekunów praktyk ze strony Uczelni. W sprawozdaniu wykazywana jest także średnia ocena poszczególnych studentów odbywających praktykę, wystawiona przez opiekuna praktyk z ramienia Uczelni.	Zalecenie zrealizowane

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe ujęte w sylabusach do zajęć realizowanych na kierunku w dużej części uznać należy za zgodne z przyjętymi dla niego efektami uczenia się oraz właściwe dla kierunku, profilu i poziomu studiów. Uwzględniają one aktualny stan wiedzy i możliwość jej praktycznych zastosowań w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek. Łączny nakład pracy studenta wyrażony w punktach ECTS jest zgodny z przepisami, a wymiar zajęć realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia z punktu widzenia możliwości osiągnięcia założonych efektów uczenia się w większości poprawny. Sekwencja realizacji zajęć jest prawidłowa w aspekcie powiązania wiedzy i umiejętności. Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru spełnia wymagania określone w przepisach. Spełniony jest także wymóg formalny przyporządkowania co najmniej połowy punktów ECTS do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne.

Praktyki zawodowe realizowane są w oparciu o sformalizowane, dostępne dla studentów zasady. Efekty uczenia określone dla praktyk są zgodne z efektami przypisanymi do pozostałych zajęć. Treści programowe praktyk oraz liczba przypisanych punktów ECTS, a także umiejscowienie praktyk w planie studiów zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. W ramach kryterium 2 zdiagnozowane zostały następujące nieprawidłowości:

1. Treści programowe przypisane do zajęć nie zostały określone w przyjętym programie studiów. Są one przedstawione w sylabusach do zajęć niestanowiących elementu programu studiów przyjmowanego przez Senat Uczelni. W odniesieniu do przedstawionego przez Uczelnię programu studiów na kierunku nie są więc spełnione warunki określone w rozdz. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861, z późn. zm.), zgodnie z którymi dokument ten powinien określać m.in. zajęcia lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzenia, wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów.
2. Przedstawione treści programowe nie są kompleksowe dla zajęć tworzących program studiów. W ich zestawie brakuje zagadnień (obszar wiedzy i umiejętności) związanych z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych oraz specjalistycznego oprogramowania w rozwiązywaniu problemów właściwych dla zawodowego rynku pracy (studia I i II stopnia) oraz zagadnień związanych z zasadami ochrony własności przemysłowej oraz prawa autorskiego (studia I stopnia).
3. Zaplanowane formy realizacji zajęć są mało zróżnicowane i w wielu wypadkach nieadekwatne do specyfiki zajęć. W szczególności brak jest zaplanowanych zajęć w formie laboratorium komputerowego, co nie daje możliwości projektowania zajęć z wykorzystaniem oprogramowania właściwego dla zawodowego rynku pracy absolwentów kierunku. Część kluczowych dla kierunku zajęć zaplanowana została jedynie w formie wykładów. Obowiązująca w Uczelni forma organizacji konwersatorium jest adekwatna do formy podawczej treści programowych, a nie do formy praktycznej realizacji zajęć.

4. Kluczowe zajęcia dla kształtowania kompetencji zawodowych absolwenta kierunku, w założeniu programu studiów, nie są wykorzystane jako przygotowujące go do zawodowego rynku pracy (kształtujące umiejętności praktyczne). Na studiach I stopnia są to m.in. zajęcia: *finanse przedsiębiorstw* oraz *rynki finansowe*. Na studiach II stopnia w puli zajęć kształtujących umiejętności praktyczne właściwe dla kierunku nie uwzględniono m.in. zajęć: *wnioskowanie statystyczne, ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych, makroekonomia, gospodarowanie kapitałem ludzkim rynek kapitałowy i finansowy*.
5. Sposób organizacji zajęć na studiach II stopnia nie zapewnia możliwości osiągnięcia wymaganego poziomu biegłości językowej B2+ ESOKJ w zakresie posługiwania się językiem obcym przez wszystkich studentów. Studenci w procesie rekrutacji nie są weryfikowani pod względem umiejętności posługiwania się językiem angielskim, nie są oni również w żaden inny sposób przygotowani do rozpoczęcia przewidzianych w programie studiów (obligatoryjnych) zajęć kierunkowych w języku angielskim. Zaplanowane do realizacji w języku angielskim zajęcia w założeniu prowadzone są w formie konwersatorium, czyli grupy, która zgodnie z regulacjami uczelnianymi, może liczyć do 100 osób, co nie gwarantuje możliwości kształtowania założonych umiejętności komunikacyjnych.
6. Uczelnia nie zapewniła w programie studiów I i II stopnia zajęć z dziedziny nauk humanistycznych, którym przyporządkowano liczbę punktów ECTS w minimalnym wymiarze 5 punktów.
7. W procesie nauczania na kierunku w niewystarczającym stopniu wykorzystywane są metody dydaktyczne zapewniające właściwe warunki realizacji zajęć z punktu widzenia zakresu działalności zawodowej przewidzianej dla absolwentów kierunku *ekonomia* I i II stopień. Studenci kierunku zasadniczo nie realizują projektów, czy też szerszych prac analitycznych w ramach których mogliby rozwiązywać problemy i wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, wykorzystując przy tym pozyskane informacje oraz właściwe metody i narzędzia, jak również specjalistyczne oprogramowanie.
8. W przypadku studiów II stopnia brak jest w programie studiów wykorzystania odpowiednich metod dydaktycznych pozwalających studentom na opanowania języka obcego na poziomie co najmniej B2+ ESOKJ.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Zaleca się opracowanie dla studiów I i II stopnia programu studiów zgodnego z wymogami prawa w tym zakresie określonymi w rozdz. 2 rozporządzenia z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861, z późn. zm.), tj. określenia treści programowych dla zajęć przewidzianych w programie studiów.
2. Zaleca się uzupełnienie treści programowych (obszar wiedzy i umiejętności) związanych z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych oraz specjalistycznego oprogramowania w rozwiązywaniu problemów właściwych dla zawodowego rynku pracy (studia I i II stopnia) oraz zagadnień związanych z zasadami ochrony własności przemysłowej oraz prawa autorskiego (studia I stopnia).

3. Zaleca się poprawne zaplanowanie form realizacji zajęć przewidzianych w programie studiów I i II stopnia uwzględniając ich specyfikę, tj. założone treści programowe oraz założone efekty uczenia się.
4. Zaleca się poprawne zaplanowanie zestawu zajęć kształtujących umiejętności praktyczne uwzględniając założenia wynikające z opisu kierunkowych efektów uczenia się.
5. Zaleca się poprawną organizację na studiach II stopnia realizacji zajęć poświęconych kształceniu w zakresie znajomości jednego języka obcego na poziomie minimum B2+ ESOKJ.
6. Zaleca się uwzględnienie na studiach I i II stopnia zajęć z dziedziny nauk humanistycznych w wymaganym wymiarze min. 5 punktów ECTS.
7. Zaleca się poprawne zaplanowanie i stosowanie na studiach I i II stopnia metod dydaktycznych zapewniających odpowiednie przygotowanie do działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie przez studentów czynności praktycznych przez stosowanie zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych właściwych dla zawodowego rynku pracy dla kierunku ekonomia.
8. Zaleca się poprawne zaplanowanie i stosowanie na studiach II stopnia metod dydaktycznych pozwalających studentom na opanowanie języka obcego na poziomie co najmniej B2+ ESOKJ.
9. Zaleca się wdrożenie skutecznych działań pro jakościowych w celu zapobiegania powstaniu w przyszłości stwierdzonych nieprawidłowości.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady, warunki, tryb postępowania przy rekrutacji studentów na studia oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji określa Zarządzenie Rektora nr 34a/2021 z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia w roku akademickim 2022/2023 (zatwierdzonym następnie Uchwałą Nr 1/2022 Senatu WSEPiNM w Kielcach z dnia 10 czerwca 2022 r.). O przyjęcie na studia I stopnia mogą się ubiegać absolwenci szkół średnich posiadający świadectwo dojrzałości. O przyjęcie na studia II stopnia mogą ubiegać się absolwenci studiów wyższych posiadający dyplom ukończenia studiów wyższych. Szczegółowe wytyczne w tym zakresie określone zostały w *Regulaminie szczegółowych zasad rekrutacji dla studentów podejmujących studia drugiego stopnia w Wyższej Szkole Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych im. prof. E. Lipińskiego w Kielcach* (Zarządzenie Rektora nr 35a/2021 z dnia 27 maja 2021 r.).

W przypadku studiów II stopnia, kandydaci – absolwenci studiów I stopnia, którzy nie uzyskali kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zobligowani są do ich uzupełnienia w ramach tzw. okresów wyrównawczych, trwających nie dłużej niż trzy semestry. Efekty uczenia się objęte okresem wyrównawczym student zobowiązany jest uzyskać nie później niż przed rozpoczęciem ostatniego semestru studiów II stopnia (Załącznik nr 1/2022 do uchwały Senatu WSEPiNM w Kielcach z dnia 10 czerwca 2022 r.).

Warunkiem przyjęcia na studia jest złożenie w wyznaczonym terminie kompletu dokumentów oraz pozytywne przejście procedury kwalifikacyjnej. Decyzję w sprawie przyjęcia kandydata na studia na kierunku *ekonomia* podejmuje Dziekan Wydziału Ekonomii i Zarządzania. Określone warunki rekrutacji i procedury rekrutacyjne na studia I i II stopnia na kierunku są przejrzyste i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na tym kierunku. Przyjęte kryteria kwalifikacji (kolejność zgłoszeń) nie umożliwiają jednak doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.

Rekomenduje się w tym zakresie określenie w procedurze rekrutacyjnej kryteriów kwalifikacji na studia I i II stopnia umożliwiających dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.

W procedurze rekrutacyjnej na studia nie uwzględniono informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu Uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. Uczelnia poinformowała, że informacje w tym zakresie przekazywane są w trakcie procesu rekrutacji, bezpośrednio przez pracownika działu rekrutacji.

Rekomenduje się uzupełnienie warunków rekrutacji o odpowiednią informację o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu Uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu, tym bardziej, że Uczelnia część zajęć na kierunku prowadzi przy wykorzystaniu metod i technik kształcenia na odległość.

Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zostały określone uchwałą Senatu nr 3 z 2015 r. Określone w niej warunki i procedury zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów danego kierunku studiów.

Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym zagranicznej określone zostały w regulaminie studiów. Określone w nim warunki i procedury zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów danego kierunku.

Procedury dyplomowania określone zostały w Regulaminie studiów. Regulują one warunki ukończenia studiów i uzyskania dyplomu, zasady wskazywania promotorów, przygotowania pracy dyplomowej, składania pracy dyplomowej, jej oceny, warunków dopuszczenia do egzaminu dyplomowego oraz przebiegu tego egzaminu, a także wyznaczania końcowego wyniku studiów. Zgodnie z zapisami Regulaminu studiów praca dyplomowa jest samodzielnym opracowaniem określonego zagadnienia naukowego prezentującym zdobytą przez studenta wiedzę i umiejętności związane z danym kierunkiem studiów, a także potwierdzającą umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania. Pracę dyplomową stanowi praca pisemna, praca projektowa.

Studentów rozpoczynających studia I stopnia na kierunku począwszy od roku akademickiego 2019/2020 nie obowiązuje praca dyplomowa. Studenci na zakończenie studiów zdają natomiast egzamin dyplomowy. Egzamin ten na studiach I stopnia przeprowadzany jest zgodnie z *Regulaminem egzaminu dyplomowego na Wydziale Ekonomii i Zarządzania WSEPiNM dla kierunku ekonomia, finanse i rachunkowość, zarządzanie i coaching – studia I stopnia* zatwierdzonym Zarządzeniem Dziekana nr 32/2021/2022 z 1 lutego 2022 r. Regulamin ten zakłada, że egzamin dyplomowy ma mieć charakter praktyczny, sprawdzający umiejętności praktyczne studenta (§2) oraz że celem egzaminu dyplomowego jest ocena poziomu umiejętności praktycznych (§3). Przedstawione protokoły z pierwszych obron realizowanych w nowej formule (rok akademicki 2022/2023) nie potwierdzają jednak założonej praktyczności prowadzonych egzaminów. Zakres pytań egzaminacyjnych stanowi typową formę weryfikacji wiedzy studenta. Zadawane pytania są najczęściej w formule: omów/wyjaśnij/przedstaw. Zaprojektowany przez Uczelnię system weryfikacji umiejętności praktycznych na zakończenie studiów I stopnia nie jest więc poprawny. Uczelnia nie przedstawiła również w jaki sposób, w sytuacji odejścia na studiach I stopnia od wymogu pisania prac dyplomowych, weryfikowane będą umiejętności rozwiązywania problemów praktycznych przy wykorzystaniu odpowiednich narzędzi analitycznych, w tym narzędzi ICT, przypisane do tej pory zasadniczo pracom licencjackim.

Uczelnia w raporcie samooceny deklaruje, że szczegółowe warunki procesu dyplomowania na studiach II stopnia opisuje *Regulamin przygotowywania prac dyplomowych oraz organizacji procesu dyplomowania na Wydziale Ekonomii i Zarządzania WSEPiNM* zatwierdzony Zarządzeniem Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania nr 27 z dnia 30 czerwca 2021 r. Uczelnia nie przedstawiła jednak w trakcie wizytacji tego dokumentu. Zespołowi oceniającemu udostępniony został jedynie *Regulamin przygotowywania prac dyplomowych oraz organizacji procesu dyplomowania na Wydziale Ekonomii i Zarządzania WSEPiNM* zatwierdzony Zarządzeniem Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania nr 36 z dnia 16 stycznia 2020 r., który, w świetle informacji podanej przez Uczelnię w raporcie samooceny, nie jest dokumentem już obowiązującym. W efekcie brak jest możliwości oceny obowiązujących na studiach II stopnia zasad i procedur dyplomowania.

W świetle przedstawionej przez Uczelnię dokumentacji stwierdzić należy, że przyjęte na kierunku zasady i procedury dyplomowania nie zapewniają możliwości potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się przewidzianych na zakończenie studiów w zakresie umiejętności (I stopień) lub zasady te nie są możliwe do oceny (II stopień).

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w tym procesie określone zostały w Regulaminie studiów. Zapisy te zakładają uzyskiwanie zaliczeń poszczególnych zajęć ujętych w programie studiów, które to zaliczenia potwierdzają osiągnięcie założonych efektów uczenia się. Przyjęte zasady umożliwiają równe traktowanie studentów oraz zachowanie bezstronności, rzetelności i przejrzystości procesu egzaminowania. Zapewniają wiarygodność i porównywalność ocen. Wymagania niezbędne do zaliczenia zajęć oraz kryteria oceny znane są studentom od momentu rozpoczęcia zajęć. Student ma zapewniony dostęp do informacji o wynikach poszczególnych zaliczeń, egzaminów oraz egzaminu dyplomowego niezwłocznie po ustaleniu oceny.

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń (warsztatów, konwersatorium, itp.) przewidzianych w programie studiów dla danego zajęć. Student, który otrzymał z egzaminu ocenę niedostateczną, ma prawo do zdawania dwóch egzaminów poprawkowych. Student, który nie przystąpił do egzaminu w ustalonym terminie bez usprawiedliwionej przyczyny, otrzymuje ocenę niedostateczną. Student, który nie przystąpił do egzaminu z uzasadnionych przyczyn, zachowuje prawo do złożenia egzaminu w innym terminie wyznaczonym przez egzaminatora, pod warunkiem zgłoszenia się do egzaminatora niezwłocznie po ustąpieniu przyczyn nieobecności. Przy egzaminach i zaliczeniach stosuje się oceny w skali od 2,0 do 5,0. Brak wpisu z egzaminu (zaliczenia), bez uzasadnionych przyczyn, oznacza ocenę niedostateczną. Wyniki ze wszystkich zaliczeń i egzaminów wpisywane są do kart okresowych osiągnięć studentów oraz protokołów i są dostępne dla studentów na platformie internetowej Uczelni (euczelnia.wseip.edu.pl) po uprzednim zalogowaniu się. Średnią ocen ze studiów oblicza się jako średnią arytmetyczną wszystkich ocen z egzaminów i zaliczeń, w tym ocen niedostatecznych, uzyskanych w danym semestrze lub roku akademickim. Zaliczenia bez oceny (zal.) nie są uwzględniane. W przypadku studentów, którzy przenieśli się na dany kierunek z innej uczelni lub z innego kierunku lub ze studiów niestacjonarnych na stacjonarne albo odwrotnie - do średniej wlicza się oceny uzyskane w poprzedniej uczelni, kierunku lub systemie studiów.

Liczba punktów ECTS przewidziana programem studiów do zaliczenia semestru studiów wynosi minimum 28 punktów, a do zaliczenia roku studiów minimum 60 punktów. Warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest spełnienie warunków zawartych w *Regulaminie przygotowywania prac dyplomowych oraz organizacji procesu dyplomowania na Wydziale Ekonomii i Zarządzania WSEPiNM* zatwierdzonych Zarządzeniem Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania nr 27 z dnia 30 czerwca 2021 r., a w szczególności uzyskanie efektów uczenia się (poprzez pozytywne zaliczenie wszystkich przedmiotów i praktyk oraz złożenie wszystkich egzaminów przewidzianych

w planie i programie studiów), uzyskanie pozytywnej oceny z pracy dyplomowej od promotora i recenzenta (w przypadku studiów II stopnia), uregulowanie wszystkich zobowiązań wobec Uczelni. W przypadku obowiązku przygotowywania pracy dyplomowej, podlega ona sprawdzeniu w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym. Oceny pracy dyplomowej dokonuje w formie recenzji pisemnej wyznaczony przez Dziekana recenzent. Niezłożenie w ostatecznym terminie pracy dyplomowej lub egzaminu dyplomowego powoduje skreślenie z listy studentów.

Regulamin studiów przewiduje możliwość przeprowadzenia w szczególnych przypadkach zaliczenia/egzaminu przez inną osobę niż prowadząca zajęcia - nauczyciela akademickiego tej samej specjalności wskazanego przez Dziekana. W sprawach dotyczących zaliczeń studentowi przysługuje prawo odwołania się do Dziekana w terminie 14 dni od daty wpisu lub odmowy jego dokonania. Dziekan, na uzasadniony wniosek studenta (np. o braku obiektywnej oceny), może zarządzić komisyjne sprawdzenie wiedzy i umiejętności studenta. W tym celu powołuje komisję do przeprowadzenia komisyjnego zaliczenia. W przypadku nieuzyskania przez studenta zaliczenia komisyjnego, Dziekan podejmuje decyzję o skierowaniu na powtarzanie semestru lub skreśleniu z listy studentów. W stosunku do studenta, który nie zaliczył semestru, Dziekan podejmuje decyzję o warunkowym zezwoleniu na podjęcie studiów w semestrze następnym (na wniosek studenta), skierowaniu go na powtarzanie semestru studiów lub skreśleniu z listy studentów. Uznać należy, że obowiązujące procedury są odpowiednie do postępowania w sytuacjach konfliktowych na etapie weryfikacji efektów uczenia się.

W okresie obostrzeń związanych z zagrożeniem pandemicznym sposób weryfikacji efektów uczenia się dostosowany został do możliwości wynikających z kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Weryfikacja efektów uczenia się uzyskiwanych w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość odbywała się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce oraz prowadzone zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia w systemie zdalnym. Od roku akademickiego 2022/23 weryfikacja efektów uczenia się nie jest już prowadzona z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów kierunku są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, prac dyplomowych (studia II stopnia), dzienników praktyk. Ogólne zasady dokumentacji i weryfikacji efektów uczenia się zostały określone w uczelnianym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia na Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach (Uchwała Senatu nr 8/2022) oraz w Wydziałowych Procedurach Jakości Kształcenia.

Obowiązujący na kierunku wzór sylabusu wskazuje, że stosowanymi metodami weryfikacji efektów uczenia się uzyskiwanych w procesie nauczania na poziomie poszczególnych zajęć może być: egzamin pisemny, egzamin ustny, częściowa praca pisemna, końcowa praca pisemna (np. esej), kolokwium, prezentacja, sprawozdanie, aktywność na zajęciach, inne. We wzorze sylabusu przewidziano również pozycję pn. „*kryteria oceniania kompetencji studenta*” w założeniu przedstawiając tam poziom minimalnych wymagań dla trzech grup efektów uczenia się. Kryteria te opisane są jednak w sposób bardzo ogólny, jednakowo we wszystkich sylabusach. Nie są więc specyficzne dla danych zajęć i założonych efektów uczenia się. Brak jest konkretnych informacji co do warunków zaliczenia poszczególnych form zajęć.

Rekomenduje się dopasowanie opisu „*kryteriów oceniania kompetencji studenta*” do specyfiki ocenianych efektów uczenia się, jak również założonych metod ich weryfikacji zapewniając przejrzystość oraz wiarygodność ocen.

Analiza kart przedmiotów oraz przegląd losowo wybranych prac etapowych wskazuje, że na kierunku stosowane są głównie metody weryfikacji efektów uczenia się odpowiednie do weryfikacji wiedzy. Tematyka prac w większości dostosowana została do kierunku studiów. Wśród stosowanych metod

weryfikacji dominuje test wiedzy, opisowa wypowiedź na określone zagadnienie oraz prezentacja na zadany temat (często zagadnienia teoretycznego). Sytuacja taka stanowi w pewnym zakresie konsekwencję ustalonych form realizacji zajęć, tj. zaplanowania wielu zajęć kierunkowych jedynie w formie wykładów lub konwersatoriów (dopuszczalna liczność grupy konwersatoryjnej to 100 osób). W tym wypadku stosowanymi metodami weryfikacji efektów uczenia się jest często jedynie egzamin oraz aktywność na zajęciach (np. *finanse przedsiębiorstw, rynki finansowe, finanse publiczne, ekonometria, makroekonomia II st., rynek kapitałowy i finansowy, ekonomia menedżerska*). Metody takie w bardzo ograniczonym zakresie dają możliwości weryfikacji umiejętności.

Stwierdzono przypadki braku adekwatności wskazanych w sylabusie metod weryfikacji z założeniami programu studiów oraz przedstawioną dokumentacją. Przykładowo w sylabusie do zajęć jako założone metody weryfikacji wskazano egzamin ustny, egzamin pisemny, częstkowa praca pisemna, kolokwium oraz aktywność na zajęciach, natomiast według programu studiów dane zajęcia kończyły się zaliczeniem z oceną (*optymalizacja procesów gospodarczych*).

Rekomenduje się zapewnienie adekwatności założonych w programie studiów metod weryfikacji przewidzianych na zakończenie zajęć z założeniami przedstawionymi w sylabusach.

W przypadku części zajęć weryfikacja efektów uczenia się prowadzona była w oparciu o kolokwium zaliczeniowe, opracowane zadania problemowe/liczbowe, opracowania i prezentacje studium przypadku. W zestawie prac etapowych dokumentujących osiągnięcie efektów uczenia się na kierunku zasadniczo brakuje projektów, czy też raportów z badań prezentujących rozwiązania problemu specyficznego dla zawodowego rynku pracy ekonomisty, w którym widoczna byłaby umiejętność wykorzystania odpowiednich metod i narzędzi, w tym narzędzi ICT oraz specjalistycznego oprogramowania. Problem ten jest szczególnie istotny z punktu widzenia potwierdzania efektów uczenia się dla studiów I stopnia, w przypadku których Uczelnia podjęła decyzję o zniesieniu obowiązku składania pracy dyplomowej na zakończenia studiów.

W oparciu o obowiązujący obecnie system weryfikacji efektów uczenia się na studiach I stopnia stwierdzić należy, że brak jest potwierdzenia nabywania przez studentów kompetencji praktycznych, kluczowych dla zawodowego rynku pracy, tj. umiejętności rozwiązywania typowych dla działalności zawodowej problemów w oparciu o odpowiednio dobrane źródła informacji i przy wykorzystaniu właściwych metod i narzędzi analitycznych, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.

Brak prac analitycznych widocznych jest również w odniesieniu do studiów II stopnia.

Prowadzony na kierunku proces weryfikacji efektów uczenia się nie potwierdza osiągnięcia przez studentów oczekiwanych na poziomie 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji umiejętności stosowania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również osiągnięcia przez studentów założonych kompetencji językowych na poziomie odpowiednio B2, w przypadku studiów I stopnia, oraz B2+ dla studiów II stopnia. Przekazana w tym zakresie dokumentacja była niekompletna lub niemożliwa do odczytu. W przypadku studiów II stopnia w programie studiów nie przewidziano odpowiednich metod weryfikacji kompetencji językowych.

Analizowane prace dyplomowe (magisterskie) w większości przypadków spełniały podstawowe wymagania stawiane pracom dyplomowym na tym poziomie kształcenia. W odniesieniu do części z nich stwierdzone niedociągnięcia dotyczyły braku wykorzystania odpowiednich metod i narzędzi analitycznych (metod statystyki opisowej, wnioskowania statystycznego, analizy ekonomicznej, metod prognozowania, itp.), a także rodzaju wykorzystywanych źródeł. W pracach w niewielkim zakresie (lub w ogóle) nie wykorzystywano pozycji obcojęzycznych, a zbiorze przywołanego w pracy piśmiennictwa brak było aktualnych pozycji z punktu widzenia podejmowanego tematu. Rekomenduje się dostosowanie formy i metodyki prac dyplomowych do profilu praktycznego studiów, zapewniając

wykorzystanie w części empirycznej pracy właściwych metod i narzędzi analitycznych, jak również adekwatnych do podejmowanego tematu, aktualnych pozycji bibliograficznych, w tym literatury obcojęzycznej.

Uczelnia nie prowadzi w sposób systematyczny analiz pozycji absolwentów na rynku pracy oraz kierunków ich dalszej edukacji. Nie ma możliwości stwierdzenia, czy zdefiniowane cele kształcenia, efekty uczenia się, program studiów, metody kształcenia oraz metody weryfikacji efektów uczenia się zostały prawidłowo określone i są dopasowane do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Rekomenduje się prowadzenie systematycznych, własnych, badań analizy pozycji absolwentów na rynku pracy.

Jednostka nie przedstawiła wykazu publikacji, których studenci byliby autorami czy współautorami publikacji fachowych. Przedstawiła natomiast informacje, że studentka kierunku ekonomia (obecnie 2 roku studiów II stopnia) była jednym ze zwycięzców VII edycji ogólnopolskiego konkursu organizowanego przez NBP w zakresie znajomości rynków finansowych pt. Score Hunter oraz faktu opracowywania wyników badań i pisania artykułu nt. *Upadek serwisu Nasza Klasa w świetle teorii rozwoju gospodarczego Schumpetera*, przez studenta 2 roku studiów I stopnia, który zaprezentowany zostanie podczas VI Ogólnopolskiej Konferencji Studenckich Kół Naukowych Badania, innowacje i pasje z perspektywy młodego naukowca i zamieszczony w publikacji pokonferencyjnej.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Ocena realizacji zalecenia	(Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	Dostosowanie formy, tematyki i metodyki prac etapowych, a także prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań do poziomu i profilu studiów, zakładanych efektów uczenia się oraz zastosowań wiedzy z zakresu dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany, norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.	W ramach realizacji zalecenia Uczelnia podjęła działania w zakresie dostosowania form, tematyki i metodyki prac etapowych, a także prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań do poziomu i profilu studiów. Proces ten nadzorowany jest przez Podkomisję ds. przygotowania, realizacji i monitorowania sylabusów na podstawie zmodyfikowanych kart przedmiotu, składanych przez prowadzących zajęcia. Podkomisja, w założeniu, weryfikuje osiągnięte przez studentów efekty zawarte w pracach etapowych i egzaminacyjnych oraz innych formach weryfikacji efektów uczenia się. Zatwierdzanie kart przedmiotu zawierających planowane metody weryfikacji efektów uczenia się następuje	Zalecenie spełnione częściowo. Formy i metodyka prac etapowych wymagają dalszego udoskonalenia, w szczególności w zakresie wykorzystania odpowiednich metod i narzędzi, w tym wykorzystania narzędzi ICT. W sytuacji odejścia na studiach I stopnia od prac dyplomowych brak jest wskazania w jaki sposób weryfikowane będą powyższe umiejętności, przypisane do tej pory pracom licencjackim. Szczegółowe zalecenia w tym obszarze sformułowano w wykazie zaleceń w ramach kryterium 3, pkt. 1, 2 i 3 oraz w rekomendacjach

		przez Dziekana Wydziału na podstawie opinii Wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia. Uwagi sformułowane w tym zakresie w ramach oceny kryterium 3 wskazują na zbyt niską skuteczność podjętych działań. Formy i metodyka prac etapowych oraz dyplomowych wymagają dalszego udoskonalenia, w szczególności w zakresie wykorzystania odpowiednich metod i narzędzi, w tym wykorzystania narzędzi ICT. Uczelnia nie przedstawiła również w jaki sposób, w sytuacji odejścia na studiach I stopnia od wymogu pisania prac dyplomowych, weryfikowane będą powyższe umiejętności przypisane do tej pory zasadniczo pracom licencjackim. Szczegółowe uwagi w tym zakresie przedstawione zostały w ramach oceny kryterium 3 oraz wskazane w uzasadnieniu w wykazie nieprawidłowości stwierdzonych w ramach kryterium 3, pkt. 1, 2 i 3.	sformułowanych w opisie kryterium.
2.	Opracowanie i wdrożenie systemowych działań odnoszących się do procesu dyplomowania uwzględniających nadzór nad pracami dyplomowymi na każdym etapie tj. ustalania obsady seminarium dyplomowego, zatwierdzania tematów prac dyplomowych, opracowania prac dyplomowych, kryteriów ich oceny etapowej i końcowej, doboru recenzentów.	Zgodnie z deklaracją Uczelni, w ramach funkcjonowania Wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia, powołano Podkomisję ds. procesu dyplomowania, która opracowała i wdrożyła nowe zasady dyplomowania ze szczególnym uwzględnieniem nadzoru nad pracami dyplomowymi obejmującego następujące etapy: 1. Ustalenie obsady seminarium dyplomowego (proponowania i zatwierdzania promotorów i recenzentów prac dyplomowych). 2. Zatwierdzanie tematów prac dyplomowych, kryteriów ich oceny etapowej i końcowej, wraz z uwzględnieniem metod badawczych odnoszących się do podjętej tematyki (w celu	Zalecenie zrealizowane częściowo.

		zapewnienia ich zgodności z kierunkiem, specjalnością oraz profilem kształcenia). Uczelnia w raporcie samooceny deklaruje, że szczegółowe warunki procesu dyplomowania na studiach II stopnia opisuje <i>Regulamin przygotowywania prac dyplomowych oraz organizacji procesu dyplomowania na Wydziale Ekonomii i Zarządzania WSEPiNM</i> zatwierdzony Zarządzeniem Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania nr 27 z dnia 30 czerwca 2021 r. Uczelnia w trakcie wizytacji nie przedstawiła jednak tego dokumentu. Zespołowi oceniającemu udostępniony został jedynie <i>Regulamin przygotowywania prac dyplomowych z 16 stycznia 2020 r.</i>, który, w świetle informacji podanej przez Uczelnię w raporcie samooceny, nie jest dokumentem już obowiązującym. W efekcie brak jest możliwości oceny obowiązujących na studiach II stopnia zasad i procedur dyplomowania.	
3.	Dokonywanie systematycznego przeglądu prac dyplomowych przez odpowiednie gremia dydaktyczne, a wnioski naprawcze i doskonalące skutecznie realizować i przedstawiać sprawozdanie z ich realizacji Władzom Jednostki.	W ramach realizacji zalecenia Uczelnia podjęła działania mające na celu dokonywanie systematycznego przeglądu prac dyplomowych W ramach funkcjonowania Wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia, powołano Podkomisję ds. procesu dyplomowania, która opracowała i wdrożyła nowe zasady dyplomowania obejmującego okresowe superrecenzje, nakierowane na ocenę jakości prac, zwłaszcza pod kątem spełnienia wszystkich wymogów stawianych pracom dyplomowym ujętych w nowej procedurze dyplomowania. Uczelnia deklaruje, że wnioski z	Zalecenie zrealizowane.

		prac podkomisji przedkładane są Wydziałowej Komisji ds. jakości kształcenia w celu wydania opinii oraz zatwierdzane są przez Dziekana Wydziału. Mają one stanowić podstawę do wprowadzania aktualizacji i zmian w programie studiów. Zalecenie formalnie uznać należy za zrealizowane, jednak uwagi odnośnie prac dyplomowych (magisterskich) sformułowane w opisie kryterium 3 świadczą o stosunkowo niskiej skuteczności podejmowanych działań.	
4.	Dokonywanie systematycznego przeglądu i oceny prac etapowych uwzględniając: rodzaj, formę, tematykę i metodykę prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów oraz stawianych im wymagań dostosowanych do poziomu i profilu kształcenia, efektów uczenia się oraz zastosowań wiedzy z zakresu dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany, także rozwiązań praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy odpowiadającego kierunkowi ekonomia.	W ramach realizacji zalecenia Uczelnia podjęła formalne działania mające na celu dokonywanie systematycznego przeglądu i oceny prac etapowych. Do zadań związanych z opiniowaniem i opracowywaniem efektów uczenia się powołano w ramach WKJK podkomisję ds. przygotowania, realizacji i monitorowania sylabusów. Do jej zadań szczegółowych należy opiniowanie sylabusów poprzez weryfikację zakresu prac etapowych oraz opiniowanie i opracowanie efektów uczenia się. Inna podkomisja ds. analizy programów kształcenia w zakresie swoich działań ma zadania związane z opiniowaniem i opracowaniem analizy systemu weryfikacji efektów uczenia się oraz sprawozdań z ankietyzacji studentów. Stwierdzony w trakcie wizytacji stan faktyczny wskazuje, że pomimo tak rozbudowanych struktur SZJK, Uczelnia nie prowadzi systematycznego przeglądu i oceny prac etapowych, a w konsekwencji nie jest monitorowany stopień osiągnięcia efektów kierunkowych. Szczegółowe	Zalecenie niezrealizowane

		uwagi w tym zakresie przedstawione zostały w ramach oceny kryterium 10.	
5.	Wdrażanie sformułowanych w wyniku przeglądu prac etapowych rekomendacji i przedstawianie sprawozdań z ich realizacji, w tym osiągniętych rezultatów Władzom Jednostki i jej społeczności.	Uczelnia deklaruje, że wnioski z prac podkomisji przedkładane są Wydziałowej Komisji ds. jakości kształcenia w celu wydania opinii oraz zatwierdzane są przez Dziekana Wydziału. Uczelnia nie przedstawiła jednak sprawozdań ani innych dowodów z realizacji wniosków oraz osiągniętych rezultatów, które powinny być przekazywane władzom Uczelni i społeczności akademickiej Wydziału. Szczegółowe uwagi w tym zakresie przedstawione zostały w ramach oceny kryterium 10.	Zalecenie niezrealizowane.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów. Zasady kwalifikacji na studia nie przewidują natomiast selekcji kandydatów ze względu na posiadaną wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia założonych efektów uczenia się. W warunkach rekrutacji nie uwzględniono informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów niezbędnych do korzystania z metod i technik kształcenia na odległość. Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów wprowadzone w Uczelni są zgodne z przepisami prawa. Zasady i procedury dotyczące uznawania efektów uczenia się osiągniętych w innej uczelni zostały określone w Regulaminie studiów i zapewniają możliwość identyfikacji oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się przyjętym w programie studiów ocenianego kierunku. Ogólne zasady weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się określone zostały w Regulaminie studiów. Studenci z niepełnosprawnością mogą korzystać z dostosowania metod i sposobów weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się do ich indywidualnych potrzeb. Przyjęto odpowiednie rozwiązania dotyczące postępowania w sytuacjach konfliktowych. Metody weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania stosowane w ramach poszczególnych zajęć nie zawsze zapewniają skuteczną ocenę stopnia ich osiągnięcia na co wskazują problemy zidentyfikowane w ramach oceny wybranych prac etapowych. Oceniane prace dyplomowe spełniały podstawowe wymagania stawiane odpowiednio pracom magisterskim dla studiów II stopnia. Podstawą do wystawienia oceny kryterium spełnione częściowo są następujące nieprawidłowości:

1. W oparciu o obowiązujący obecnie system weryfikacji efektów uczenia się na studiach I i II stopnia stwierdzić należy, że brak jest systemu potwierdzenia nabywania przez studentów odpowiednich

umiejętności praktycznych, kluczowych dla zawodowego rynku pracy, tj. umiejętności rozwiązywania typowych dla działalności zawodowej problemów w oparciu o odpowiednio dobrane źródła informacji i przy wykorzystywaniu właściwych metod i narzędzi analitycznych.

2. Przyjęte na kierunku zasady i procedury dyplomowania nie zapewniają możliwości potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się przewidzianych na zakończenie studiów w zakresie umiejętności.
3. Prowadzony na kierunku proces weryfikacji efektów uczenia się nie potwierdza osiągnięcia przez studentów oczekiwanych na poziomie 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji umiejętności stosowania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.
4. Prowadzony na kierunku proces weryfikacji efektów uczenia się nie potwierdza osiągnięcia przez studentów oczekiwanych na poziomie 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji kompetencji językowych na poziomie odpowiednio B2 w przypadku studiów I stopnia oraz B2+ dla studiów II stopnia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Zaleca się opracowanie i wdrożenie systemu weryfikacji efektów uczenia się na studiach I i II umożliwiającego potwierdzenie nabywania przez studentów odpowiednich umiejętności praktycznych, kluczowych dla zawodowego rynku pracy, tj. umiejętności rozwiązywania typowych dla działalności zawodowej problemów w oparciu o odpowiednio dobrane źródła informacji i przy wykorzystywaniu właściwych metod i narzędzi analitycznych.
2. Zaleca się opracowanie i wdrożenie na studiach I i II stopnia zasad i procedur dyplomowania zapewniających możliwość potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się przewidzianych na zakończenie studiów w zakresie umiejętności.
3. Zaleca się opracowanie i wdrożenie systemu weryfikacji efektów uczenia się na studiach I i II umożliwiającego potwierdzenie nabywania przez studentów oczekiwanych na poziomie 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji umiejętności stosowania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.
4. Zaleca się opracowanie i wdrożenie systemu weryfikacji efektów uczenia się na studiach I i II umożliwiającego potwierdzenie nabywania przez studentów oczekiwanych na poziomie 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji kompetencji językowych na poziomie odpowiednio B2 w przypadku studiów I stopnia oraz B2+ dla studiów II stopnia.
5. Zaleca się wdrożenie skutecznych działań projakościowych w celu zapobiegania powstaniu w przyszłości stwierdzonych nieprawidłowości.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Zajęcia na kierunku prowadzi 26 nauczycieli akademickich (w tej grupie dla 15 osób Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy), w części związanych poprzez udokumentowane wykształcenie i dorobek naukowy z dyscypliną wiodącą, tj. ekonomia i finanse – 9 osób, z dyscypliną nauki o zarządzaniu i jakości – 4 osoby. W składzie kadrowym są również reprezentanci nauk prawnych (5), nauk

inżynieryjno-technicznych (2), nauk o polityce i administracji (2), nauk socjologicznych (1) oraz psychologii (1), pedagogiki (1) i nauk ścisłych i przyrodniczych (matematyki) (1). Niektórzy nauczyciele wskazali również na dorobek związany poprzez zainteresowania praktyczne i/lub wykształcenie, np. z projektowaniem i aranżacją wnętrz, geodezją. W skład kadry wchodzi również lektor języka angielskiego. Dorobek naukowy i dydaktyczny związany z wymienionymi dyscyplinami bądź specjalizacjami pokrywa treści realizowane w ramach programu studiów na ocenianym kierunku i pozwala na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się określonych dla kierunku.

Zgodnie z przedstawionym raportem samooceny oraz analizą przedstawionych w czasie wizytacji dokumentów nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia na kierunku o profilu praktycznym posiadają dorobek naukowy (połowa nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku posiada dorobek publikacyjny, projektowy, konferencyjny) w zakresie reprezentowanej dyscypliny, a także praktyczne doświadczenia zawodowe, związane z aktywnością w obszarach działalności gospodarczej właściwych dla kierunku, które umożliwiają prawidłową realizację powierzonych im zajęć. Część osób prowadzących zajęcia na kierunku i realizujących własne badania naukowe, opublikowało ich efekty w postaci monografii i podręczników akademickich, np.: *Rady nadzorcze. Wykładnia przepisów i efekty ich stosowania*, A. Szplit, Difin, Warszawa 2016; *Partnerstwo publiczno-prywatne skuteczną hybrydą społeczno-ekologicznego gospodarowania*, Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów SGH, Warszawa 2022; *Obszary rozwoju współczesnego biznesu*, red. D. Burzyńska, P. Idrian, wyd. PUSB Skierniewice, ISBN 978-83-61467-17-5 2022; *Wewnętrzne public relations jako narzędzie kształtowania relacji z kierowcami w firmach transportowych* w *Zarządzanie w sektorze TSL. Wybrane problemy*. Red. A. Piotrowska-Piątek Wyd. Politechniki Świętokrzyskiej. Kielce 2020; *Znaczenie nowych technologii w procesie komunikowania banków z otoczeniem rynkowym* w „*Miscellanea Oeconomicae*” Rok 22, Nr 3/2018, tom II. Red. A. Piotrowska-Piątek, M. Szplit. Kielce 2018; *Informatization of enterprises in the light of transaction costs*. In *WSB Journal of Business and Finance*. M. Szplit, A. Szplit; Volume 53: Issue 1; 2019; 68-73; R. Kuźniak, A. Pawelec, A. Bartosik, M. Pawełczyk (2022), *Determination of the Electricity Storage Power and Capacity for Cooperation with the Microgrid Implementing the Peak Shaving Strategy in Selected Industrial Enterprises*. *Energies*, tom: 15, Zeszyt: 4793, Strony: 1-20; *Zarządzanie działalnością innowacyjną przedsiębiorstw w: „Obszary rozwoju współczesnego biznesu”* red. D. Burzyńska, P. Idrian, wyd. PUSB Skierniewice, ISBN 978-83-61467-17-5 2022; Tokarska – Ołownia W., *Motywowanie i czynniki motywowania w świętokrzyskich przedsiębiorstwach*, *Acta Scientifica Academiae Ostroviensis*, nr 13 (1) 2019; *The efficiency of OLS estimators of structural parameters in a simple linear regression model in the calibration of averages scheme*: *Folia Oeconomica Stetinensia* Tom: 16 Zeszyt: 2, Strony: 231-247; Grażyna Tatka, *Analiza kondycji finansowej przedsiębiorstw TSL w Polsce w latach 2004-2018*; w: *„Zarządzanie w sektorze TSL. Wybrane problemy* (red. A. Piotrowska-Piątek), Wydawnictwo Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach, 2020; M. Górka, *Sankcje we francuskim prawie podatkowym*, [w:] *Odpowiedzialność i sankcje w prawie podatkowym*, red. B. Brzeziński, A. Olesińska, J. Pustuł, Toruń.

Awanse naukowe nie są strategicznym obszarem wsparcia przez Władze Uczelni. Z deklaracji nauczycieli wynika, że istnieje możliwość dofinansowania udziału w konferencjach i kursów doskonalących kwalifikacje (choć jest to raczej działanie incydentalne, a nie systemowo podejmowane przez Władze Uczelni i Wydziału). Pracownicy chcący podnosić swoje umiejętności zawodowe i językowe, mają możliwość aplikowania o wyjazdy zagraniczne w ramach programu Erasmus+, jednak wykorzystanie tej możliwości jest incydentalne i jednostkowe, brak systemowych rozwiązań w tym zakresie.

Analiza przedstawionych przez Uczelnię dokumentów pozwala stwierdzić, że w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku (ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat) posiadane przez pracowników kwalifikacje umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych. Nauczyciele akademicy posiadają również doświadczenie zawodowe zdobyte poza systemem szkolnictwa wyższego. Struktura kwalifikacji (4 doktorów habilitowanych, 12 doktorów, 8 magistrów, 2 magistrów – lektorów) oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów (107) umożliwiają prawidłową realizację zajęć.

Zgodnie z przedstawioną przez Uczelnię charakterystyką nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia posiadają kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć; w przypadku jednego nauczyciela stwierdzono, że zakres Jego doświadczenia zawodowego nie jest powiązany z problematyką zajęć określoną w sylabusach do dwóch przedmiotów. **Zaleca się** wyeliminowanie tej nieprawidłowości. Na podstawie okazanych Planów zajęć można stwierdzić, że przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia przedstawione przez uczelnię umożliwia prawidłową realizację zajęć. Kompetencje związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość wynikają głównie z doświadczenia w prowadzeniu zajęć z wykorzystaniem platformy Moodle oraz Teams w okresie pandemii; były rozwijane poprzez szkolenie zorganizowane przez Uczelnię (nauczycielom oferowano szkolenie przez informatyków oraz wsparcie techniczne w tym zakresie w miarę potrzeb).

Obsada zajęć pozostaje w kompetencji Dziekana. Poprawność obsady zajęć jest weryfikowana m.in. przez hospitację zajęć. Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy ujęte indywidualnych charakterystykach nauczycieli oraz wynikające z przekazanych przez Uczelnię kart obsady kadrowej zajęć w roku akademickim 2022/2023 jest co do zasady zgodne z wymaganiami w tym zakresie.

Uczelnia prowadzi zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość wykorzystując do tego celu platformę elearningową oraz aplikacje MS Teams. W roku akademickim 2022/2023 zajęcia realizowane są w układzie synchronicznym. Szkolenia z zakresu metod i technik kształcenia na odległość były jednorazowe, incydentalne.

Dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia jest adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć oraz uwzględnia w szczególności ich dorobek praktyczny i doświadczenie oraz osiągnięcia dydaktyczne kadry. Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia na kierunku zdaniem władz Uczelni są oceniani przez studentów w zakresie spełniania przez nich obowiązków związanych z kształceniem (w trakcie weryfikacji przedstawiono wzory ankiet oceniających i ocenę studentów za semestry zimowy i letni roku akademickiego 2021/2022), jednak oceny dokonywane przez studentów nie są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych. Uczelnia przedstawiła oceny przez innych nauczycieli w formie hospitacji.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
-----	---	---------------------------	--

1.	Zapewnienie studentom, co najmniej raz w roku, możliwości systematycznego oceniania nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia oraz wykorzystanie wyników ocen dokonywanych przez studentów w ocenie okresowej.	Kadra dydaktyczna jest oceniana przez studentów w ramach elektronicznej ankietyzacji umieszczonej na platformie internetowej uczelni w trakcie trwania roku akademickiego lub po zakończonym procesie kształcenia (ankieta dla absolwentów). Wyniki z ankiet podlegają analizie przeprowadzanej przez Podkomisję ds. analizy jakości kształcenia i są przedstawiane Dziekanowi Wydziału jako element oceny pracowniczej. Nie zastosowano się do zalecenia dotyczącego wykorzystania wyników ankiet do doskonalenia poszczególnych członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych	Zalecenie wypełnione częściowo. Oceny dokonywane przez studentów nie są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych
----	---	--	--

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiąganie przez studentów efektów uczenia się, w tym umiejętności praktycznych. Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, jednak oceny dokonywane przez studentów nie są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak systemowych rozwiązań i wsparcia w zakresie zaspokajania potrzeb szkoleniowych nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych, w tym związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;
2. Oceny dokonywane przez studentów nie są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych.
3. W przypadku jednego nauczyciela stwierdzono, że zakres Jego doświadczenia zawodowego nie jest powiązany z problematyką zajęć określoną w sylabusach do dwóch przedmiotów.
4. Zaleca się wdrożenie skutecznych działań projakościowych w celu zapobiegania powstaniu zdiagnozowanych błędów i nieprawidłowości w przyszłości.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się wdrożenie systemowych rozwiązań i wsparcia w zakresie zaspokajania potrzeb szkoleniowych nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dotyczących podnoszenia kompetencji dydaktycznych, w tym związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.
2. Zaleca się uwzględnianie ocen dokonywanych przez studentów do doskonalenia poszczególnych członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych.
3. Zaleca się wyeliminowanie wskazanej nieprawidłowości w obsadzie zajęć dydaktycznych.
4. Zaleca się wdrożenie skutecznych działań projakościowych w celu zapobiegania powstaniu zdiagnozowanych błędów i nieprawidłowości w przyszłości.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Baza dydaktyczna, naukowa, biblioteczna, a także rekreacyjno-sportowa Uczelni mieści się w dwóch budynkach (budynek główny Uczelni oraz budynek Kolegium Szkół Prywatnych) znajdujących się w niewielkiej odległości od siebie, o łącznej powierzchni powyżej 16.000 m². Uczelnia dysponuje aulą w układzie amfiteatralnym na 183 osoby, 6 aulami wykładowymi (ok. 100-osobowe), 11 salami konwersatoryjnymi (ok. 46-osobowe), 12 salami ćwiczeniowymi (32-osobowe), a także 3 salami komputerowymi. Ponadto Uczelnia posiada 2 nowoczesne audytoria, które mogą pomieścić po około 315 osób. Na terenie Uczelni studenci i pracownicy mają do dyspozycji salę gimnastyczną, hol rekreacyjno-komunikacyjny, bufet, miejsca do wypoczynku oraz pracy z własnym komputerem. Uczelnia dysponuje parkingiem z 100 bezpłatnymi miejscami dla samochodów i zadaszonymi miejscami dla rowerów.

Aule i sale wykładowe są nowoczesne, dostosowane do liczby studentów i liczebności grup, w pełni wyposażone w środki multimedialne, a pracownie komputerowe w stanowiska z oprogramowaniem i dostępem do Internetu. Dwie pracownie komputerowe posiadają specjalistyczne oprogramowanie dedykowane dla kierunku, tj. program Comarch ERP, Insert (63 licencje), moduły: Gestor GT, Gratyfikant GT, Kasiarz GT, Mikrogratyfikant GT, Rachmistrz GT, Rewizor GT, Subiekt GT oraz Płatnik (program bezpłatny), oprogramowanie CIOP Ster. Uczelnia nie wskazała, na jakich zajęciach i w jakim zakresie wykorzystywane jest oprogramowanie. Uczelnia dysponuje laboratorium mobilnym składającym się z 20 komputerów przenośnych.

Biblioteka dysponuje powierzchnią użytkową 250 m² składającą się z czytelni oraz wypożyczalni. Czytelnia posiada 56 miejsc do pracy indywidualnej, w tym 18 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu (GUS K-03). W czytelni znajdują się 2 skanery, 2 drukarki i 2 kserokopiarki, przy czym użytkownicy mogą korzystać z drukarek (na Uczelni funkcjonuje punkt ksero). Godziny pracy biblioteki dostosowane są do potrzeb studentów. Biblioteka jest czynna od wtorku do czwartku w godzinach 12.00 -15.00, w piątek w godz. 12.00-16.00 oraz w trakcie zjazdów w soboty w godz. 9.00 – 16.00.

Uczelnia zapewnia zgodność infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP. W budynkach Uczelni (pracowniach i salach dydaktycznych) są umieszczone

informacje o sposobie bezpiecznego korzystania, postępowania w razie zagrożenia, a także plany ewakuacji i drogi ewakuacyjne. Zasady bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i kształcenia określa zarządzenie Rektora z 15 maja 2019 r.

Studenci i pracownicy mają nieograniczony dostęp do sieci Internet na terenie całej Uczelni. Studenci mają również zapewniony dostęp do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów komputerowych poza godzinami zajęć po zgłoszeniu tego odpowiedniemu wykładowcy i pod jego nadzorem, w ramach konsultacji.

Infrastruktura Uczelni dostosowana jest w pełni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Budynek posiada podjazdy dla wózków inwalidzkich, odpowiednich rozmiarów drzwi, toaletę z wszystkimi udogodnieniami na parterze, miejsca parkingowe bezpośrednio przed wejściem do budynku. Rekomenduje się dostosowanie toalet dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami na wyższych kondygnacjach budynku głównego (co spowoduje, że studenci z niepełnosprawnościami nie będą musieli przemieszczać się między piętrami, by z toalety skorzystać).

Od marca 2020 r. w związku z koniecznością organizacji kształcenia zdalnego i zapewnienia komunikacji ze studentami, Uczelnia wykorzystywała asynchroniczną platformę e-Uczelnia oraz MS Teams i Google Meet. Platforma e-Uczelnia wykorzystywana jest do udostępniania studentom materiałów dydaktycznych, zbierania prac zaliczeniowych, prowadzenia testów/quizów, dyskusji. Natomiast pozostałe platformy wykorzystywane są do prowadzenia wykładów. Szkolenia w zakresie korzystania z platform e-learningowych zarówno dla wykładowców, jak i studentów zostały przeprowadzone przez informatyków. Ponadto na Uczelni zorganizowano dział wsparcia dydaktycznego (e-learningowego), który odpowiada za prawidłowe działanie systemów zdalnego nauczania oraz wspiera użytkowników w sytuacji wystąpienia problemów technicznych. Pracownicy działu pełnią specjalne dyżury techniczne również w weekendy (w godz. 8.00-16.00). Nauczyciele i studenci, którzy nie dysponują własnym sprzętem spełniającym określone wymagania lub dostępem do Internetu mogą skorzystać z infrastruktury Uczelni, z zachowaniem reżimów sanitarnych.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są aktualne i zgodne z potrzebami procesu nauczania. Księgozbiór biblioteki obejmuje 49,1 tys. woluminów, w tym ponad 1,4 tys. czasopism. Dedykowanych dla kierunku jest ok. 1,5 tys. tytułów, m.in. z zakresu: *ekonomii, finansów i bankowości i rachunkowości*. Ponadto:

- dla kierunku prenumerowane są następujące czasopisma w wersji papierowej i elektronicznej: Rachunkowość, Rachunkowość budżetowa, Monitor Podatkowy, Gazeta Bankowa, Gazeta Podatkowa, Dziennik Gazeta Prawna, Rzeczpospolita;
- oferowany jest dostęp do archiwalnych i bieżących wydań: Miesięcznik Finansowy bank, Nowoczesny Bank Spółdzielczy, Kurier finansowy, Finansowanie nieruchomości, Europejski Doradca Samorządowy;
- z wszystkich komputerów Uczelni oferowany jest dostęp do licencjonowanych baz danych (m.in.: AleBank.pl, IBUK Libra, WBN, Lex – System Informacji Prawnej, Science Direct, Scopus, Springer, Nature, Web of Science, Web of Knowledge, Wiley Online Library);
- systematycznie prowadzona jest wymiana zeszytów naukowych oraz innych wydawnictw o charakterze ciągłym z 60 uczelniami z całego kraju;
- oferowane są krajowe wypożyczenia międzybiblioteczne.

Czytelnicy posiadający indywidualne konta biblioteczne mają dostęp on-line w dowolnym czasie, z dowolnego urządzenia z dostępem do Internetu, do wszystkich zasobów elektronicznych oraz możliwość zamawiania materiałów przez Internet. W czasie pandemii wprowadzono tryb wypożyczania książek na podstawie wcześniejszych zamówień składanych elektronicznie lub

telefonicznie. Biblioteka i czytelnia są wyposażone w udogodnienia zapewniające osobom z niepełnosprawnościami korzystanie z jej zasobów.

W trakcie weryfikacji w katalogu on-line biblioteki dostępności 25 pozycji literatury obowiązkowej i uzupełniającej z losowo wybranych sylabusów nie stwierdzono braków. Wszystkie pozostałe pozycje były dostępne w 1 lub więcej egzemplarzach, w tym czasami nowsze wydania. Rekomenduje się dokonywanie systematycznego przeglądu literatury w sylabusach pod kątem dostępności w zbiorach biblioteki.

Infrastruktura Uczelni jest monitorowana na bieżąco. Za stan wyposażenia budynków odpowiada dział administracji, natomiast za infrastrukturę informatyczną – dział informatyki. Wykładowcy oraz osoby odpowiedzialne za pracownie komputerowe na bieżąco sprawdzają sprawność wyposażenia, pomocy i środków dydaktycznych, zaś o ewentualnych problemach w tym zakresie informują odpowiedzialne jednostki. Naprawy uszkodzeń dokonywane są na bieżąco. Uczelnia dokonuje okresowych przeglądów infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych obejmujących ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania, liczby studentów, potrzeb osób z niepełnosprawnością, z udziałem wykładowców i studentów.

Wykładowcy i studenci (samodzielnie lub za pośrednictwem samorządu studenckiego) mają możliwość zgłaszania swoich uwag i sugestii odnośnie do infrastruktury do władz Wydziału. W przypadku zasobów bibliotecznych – są one uzupełniane poprzez zakupy, wymianę oraz darowizny. Zakupy są dokonywane w oparciu o literaturę programową, bieżące zamówienia wykładowców, propozycje studentów oraz na podstawie oferty wydawców, księgarń i hurtowni po akceptacji prorektora. Infrastruktura informatyczna, środki techniczne oraz zasoby biblioteczne podlegają również ocenie w ankiecie dla absolwentów dotyczącej jakości kształcenia na Uczelni. Zgłaszane uwagi i propozycje są analizowane i wykorzystywane w doskonaleniu infrastruktury.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	Realizację przy udziale nauczycieli akademickich, innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów, okresowych przeglądów infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz	W celu zapewnienia przy udziale nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia jak również studentów, okresowych przeglądów infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych obejmujących ocenę sprawności dostępności	Zalecenie zrealizowane

	edukacyjnych obejmujących ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób z niepełnosprawnościami na kierunku ekonomia.	nowoczesności, aktualności dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób z niepełnosprawnościami na kierunku ekonomia powołano Wydziałowy zespół ds. monitoringu infrastruktury administracyjnej oraz dydaktyczno-badawczej. W skład zespołu weszli kierownicy działów administracyjnych Uczelni, nauczyciele akademicy, przewodniczący Samorządu Studenckiego oraz Pełnomocnik Rektora ds. osób z niepełnosprawnością. Celem zespołu jest analizowanie oraz doradztwo Dziekanowi Wydziału w zakresie dotyczącym dostosowania infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych do potrzeb procesu kształcenia na danym kierunku i profilu studiów	
--	---	---	--

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna oraz wyposażenie techniczne pomieszczeń są zgodne z potrzebami procesu nauczania i umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne i edukacyjne są zgodne z potrzebami procesu nauczania na kierunku. Infrastruktura jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej. Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne są na bieżąco monitorowane, a wykładowcy i studenci mają możliwość zgłaszania swoich uwag i propozycji działań doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Współpraca z otoczeniem przyjmuje zróżnicowane formy, adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. Są to m.in.: realizacja praktyk zawodowych i staży, prowadzenie zajęć przez praktyków, udostępnianie danych przedsiębiorstw uczelni, prowadzenie szkoleń i warsztatów dla studentów, organizacja wizyt studyjnych, opiniowanie programu studiów, udział w publikacjach (artykuły naukowe osób z otoczenia społeczno- gospodarczego, artykuły studentów), konferencjach.

Wydział, w tym kierunek, chętnie włącza się we współorganizację konferencji, forów biznesowych, seminariów, warsztatów oraz szkoleń z przedsiębiorcami.

Na wydziale powołana jest Wydziałowa Rada Interesariuszy/ Komisja ds. Interesariuszy, która zrzesza podmioty gospodarcze. Podczas spotkania z pracownikami wydziału przedstawione zostały informacje, że Rada działa na rzecz doskonalenia jakości kształcenia na kierunku. Niestety na podstawie przedstawionej przez Uczelnię dokumentacji nie można jednoznacznie stwierdzić, czy wyżej wymieniona Rada/komisja działa w sposób sformalizowany. Nie ma informacji na podstawie jakich kryteriów są wybierani przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego oraz przedstawiciele uczelni i wydziału do rady/komisji.

Podczas spotkania z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego potwierdzone zostały informacje, że w czasie pandemii Covid-19 i czasowego ograniczenia w funkcjonowaniu Uczelni zapewniony był udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców w różnych formach współpracy w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów.

Porozumienia z organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców wyraźnie nastawione są na zapewnienie miejsc praktyk wysokiej jakości. Przedstawiono wykaz firm i instytucji, w których realizowane były praktyki zawodowe w poprzednich latach.

Na uwagę zasługuje projekt pn. „Energia Kompetencji – Energia Rozwoju”, który obejmuje szkolenia, staże, wizyty studyjne, dodatkowe zajęcia z pracodawcami dla studentów trzeciego roku studiów – w tym studentów kierunku Ekonomia- oraz szkolenia dla kadry Uczelni. Projekt realizowany był w latach 10.2018-09.2022, a jego celem było m.in.. podniesienie u grupy docelowej 413 studentów z III roku studiów niestacjonarnych I stopnia WSEPiNM takich kompetencji, na które oczekuje rynek pracy. Ideą Projektu jest zbudowanie „pomostu” dla studentów pomiędzy Uczelnią a pracą, zapewniającego im komfortowy start w życiu zawodowym. Projekt obejmuje praktyczne szkolenia, zajęcia w Uczelni z przyszłymi pracodawcami, wizytę u Pracodawcy, a wreszcie płatny staż zawodowy, 2-dniową wizytę studyjną typu job shadowing, case study. Kwalifikacje nabyte w tym projekcie przez studentów są potwierdzane międzynarodowym certyfikatem w standardzie VCC (Vocational Competence Certificate) oraz suplementem VCC opartym na strukturze jednolitego dla całej Europy dokumentu o nazwie EUROPASS. Władze wydziału nie przedstawiły dalszych planów wspierania studentów kierunku za pomocą projektów opartych o wyżej przedstawioną formułę.

Uczelnia przedstawiła listę firm i instytucji, w których realizowane były staże zawodowe w ramach tego projektu w drugiej edycji - wspólną dla kierunku ekonomia, zarządzanie i coaching, pielęgniarstwo oraz kosmetologia. Przedstawiona została dokładna lista studentów biorących udział w projekcie.

Na kierunku nie są realizowane prace etapowe ani dyplomowe, które oparte byłyby na potrzebach pracodawców.

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego biorą czynny udział w prowadzeniu zajęć, co potwierdziły osoby obecne podczas zorganizowanego spotkania. Biorą też udział w weryfikacji efektów uczenia się oraz konsultowane są z nimi pytania egzaminacyjne.

Na spotkaniu z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego głos zabrali m.in: przedstawiciel Staropolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej, Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oddział w Kielcach, Urzędu Statystycznego, Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, Centrum Informacji Księgowej.

Przedstawiciel Centrum Informacji Księgowej opisał, że absolwenci kierunku mają wysokie umiejętności księgowe, część z nich zdawała egzaminy prowadzone przez Centrum i na podstawie porównania wyników przez nich osiągniętych można stwierdzić, że są najlepiej przygotowani, bowiem uzyskali najlepsze wyniki w Polsce.

Przedstawiciel Urzędu Statystycznego opisując współpracę z wizytowanym kierunkiem jako formy współpracy wymienił:

1. Ogólnokrajową olimpiadę statystyczną, której współtwórcą była Uczelnia (w kadrze dydaktycznej kierunku jest były prezes Urzędu Statystycznego w Kielcach, co dodatkowo świadczy o obecności praktyków w gronie pracowników dydaktycznych),
2. Wzmacnianie kompetencji nauczycieli akademickich poprzez szkolenia i zajęcia warsztatowe organizowane przez Urząd Statystyczny,
3. Praktyki zawodowe.

Radny sejmiku wojewódzkiego (jednocześnie pracodawca) poinformował, że odbywający praktyki studenci często podejmują stałą pracę w firmach, w których odbywali praktyki zawodowe. Jednocześnie przedstawił działania przedstawicieli wizytowanego kierunku wpisujące się w prace nad opracowaniem nowej strategii rozwoju województwa.

W 2011 r. powołano do życia Radę Szkoły, która stanowi forum współpracy ze szkołami niższego szczebla i konsultacji dotyczących oferty edukacyjnej, a także inicjowania współdziałania w realizacji innowacji pedagogicznych w szkołach, współpracy ze szkołami w ramach projektów edukacyjnych oraz dotyczących kształcenia zawodowego i rynku pracy, finansowanych ze środków UE.

Podsumowując można stwierdzić, iż współpraca kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest rozwinięta, przebiega w sposób stały, przybierając zarówno formy sformalizowane, jak i niesformalizowane.

Jednostka nie prowadzi ewaluacji dotyczącej współpracy z otoczeniem zewnętrznym. Uczelnia nie dokonuje weryfikacji partnerów biznesowych.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	brak		

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji współpracujących jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku Ekonomia. Współpraca jednostki z otoczeniem zewnętrznym prowadzona jest w sposób ciągły lecz:

1. Jednostka nie prowadzi regularnej weryfikacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
2. Jednostka nie ma sformalizowanego sposobu doboru przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego do Wydziałowej Rady Interesariuszy/ komisji ds. Interesariuszy.

Podczas pandemii Covid-19 Uczelnia utrzymywała systematyczny kontakt z przedstawicielami podmiotów gospodarczych w formie zdalnej. Jednostka nie prowadzi regularnej weryfikacji współpracy z otoczeniem społeczno- gospodarczym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Zaleca się wprowadzenie regularnej weryfikacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
2. Zaleca się sformalizowanie sposobu doboru przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego do Wydziałowej Rady Interesariuszy/ Komisji ds. Interesariuszy.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie zakłada wymianę studencką w ramach programu Erasmus+. Przygotowano procedury umożliwiające korzystania przez studentów z programu i nawiązano współpracę z partnerami zagranicznymi umożliwiając tym samym korzystanie z niej. W ramach kierunku Uczelnia współpracuje z 9 uczelniami z 7 krajów UE oraz 4 spoza UE. Jednak wymiana zarówno studentów jak i kadry w ramach programu Erasmus+ na opisywanym kierunku jest niemal nieobecna (1 pracownik

w 2018 r., obecnie 2 studentów obcokrajowców odbywa studia w Uczelni). W ramach umiędzynarodowienia Uczelnia deklaruje możliwość uczestnictwa w gościnnych wykładach prowadzonych przez zagranicznych specjalistów, jednak w trakcie wizyty nie potwierdzono tego faktu. Jest to raczej możliwość niż realna działalność.

Kształcenie w zakresie języka angielskiego Uczelnia realizuje w wymiarze 120h na studiach stacjonarnych I stopnia i 90h na studiach niestacjonarnych (4 semestry).

Na studiach II stopnia kształcenie w zakresie języka obcego odbywa się w ramach zajęć Komunikacja społeczna w języku angielskim. Wymiar zajęć oraz treści wskazują, że nie będzie osiągnięty efekt „Potrafi przygotowywać różne prace pisemne w języku polskim i języku obcym na poziomie B2+, w których w sposób precyzyjny i spójny przedstawia zagadnienia ekonomiczne, korzystając z dorobku obszaru nauk społecznych, w szczególności ekonomii”.

Przeprowadzona analiza sylabusów wskazuje, że literatura zalecana studentom w ramach poszczególnych zajęć, nie obejmuje pozycji w języku obcym.

Rekomenduje się zalecanie literatury anglojęzycznej w ramach wybranych zajęć, by zwiększyć umiejętności studentów w zakresie posługiwania się językiem obcym specjalistycznym, a tym samym wspierać aktywność i komunikację w środowisku międzynarodowym.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	brak		

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu kształcenia są zgodne z koncepcją i celami kształcenia na Uczelni jednak ich wymiar jest minimalny. Uczelnia stwarza warunki rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów związanej z kształceniem na kierunku jednak niemal nikt z tej możliwości nie korzysta. Wśród innych form umiędzynarodowienia procesu nauczania wskazuje się na np. międzynarodowe publikacje naukowe, udział w międzynarodowych wydarzeniach naukowych. Stopień umiędzynarodowienia kształcenia (skala, zakres, zasięg) podlegają okresowej ocenie, a jej wyniki są wykorzystywane w działaniach doskonalących, które jednak nie przynoszą oczekiwanych efektów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Zaleca się dostosowanie rodzaju, form i zakresu umiędzynarodowienia, by zapewnić studentom realne warunki podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu nauczania na kierunku.
2. Zaleca się wdrożenie skutecznych działań projakościowych w celu zapobiegania powstaniu zdiagnozowanych błędów i nieprawidłowości w przyszłości.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uczelnia prowadzi wsparcie studentów kierunku w sposób systematyczny. Należy podkreślić, iż oferowane wsparcie przede wszystkim jest zindywidualizowane, co wynika z liczby studentów na tym kierunku. Uczelnia wykorzystuje współczesne technologie w wsparciu studentów w procesie nauczania, które są adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów. Studenci pierwszych roczników odbywają szkolenie z praw i obowiązków studenta, gdzie zaznajamiani są z podstawowymi informacjami o procesie studiowania, w tym także o realizowanych formach wsparcia dla studenta.

Nauczyciele akademicki oraz inni pracownicy realizujący zajęcia dydaktyczne realizują konsultacje, które odbywają się w formie stacjonarnej. Ponadto studenci mogą kontaktować się z nauczycielami akademickimi za pośrednictwem poczty elektronicznej, platformy euczelnia.wseip.edu.pl oraz e.wseip.edu.pl. Konsultacje te trwają 45 minut, które realizowane są przed lub po zakończonych zajęciach. Terminy dyżurów, w zależności od nauczyciela akademickiego, odbywają się w stałych terminach lub w zróżnicowanych terminach, które zazwyczaj są wpisywane w plan nauczyciela akademickiego, który jest dostępny na platformie online Uczelni. W trakcie realizacji zajęć w formie zdalnej, także konsultacje były realizowane w tej formie. Ponadto konsultacje na prośbę studenta mogą być realizowane w dowolnej formie (stacjonarnej lub zdalnej) oraz w terminach innych, aniżeli te podane na platformie online Uczelni. Jednakże wymaga to zgody nauczyciela akademickiego lub innego pracownika realizującego zajęcia dydaktyczne. Od marca 2020 r. nauczyciele wykorzystują programy do zdalnego kształcenia by móc sprawniej przekazywać materiały dydaktyczne, które ułatwiają studentom przyswojenie poruszanych treści programowych podczas zajęć. Należy także nadmienić, iż podczas realizacji zajęć nauczyciele akademicki zapoznają studentów z wynikami prowadzonych badań, zachęcają do dyskusji o skutkach uzyskanych wyników, a także zachęcają do prowadzenia własnych badań i działań naukowych. Wśród form wsparcia studentów w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności należy wymienić wsparcie merytoryczne, materialne i organizacyjne w: publikacjach naukowych, zapewnianiu przez Uczelnię wsparcia finansowego do realizacji projektów badawczych, wyjazdów na konferencje naukowe. Ponadto Uczelnia wspiera rozwój zawodowy studentów poprzez realizację praktyk zawodowych i staży, prowadzenie zajęć przez praktyków, udostępnianie danych przedsiębiorstw uczelni, prowadzenie szkoleń i warsztatów dla studentów, organizację wizyt studyjnych. Dzięki tym działaniom studenci w realny sposób zapoznają się zawodem ekonomisty.

W trakcie realizacji zajęć zdalnych studenci mieli możliwość korzystania z wsparcia informatycznego przez zatrudnionych w Uczelni informatyków, którzy pomagali studentom w problemach związanych m.in. z zalogowaniem się do systemu, dołączaniem się do zespołów, itp. Do dyspozycji studentów były także filmy instruktażowe do wszelkich wykorzystywanych przez Uczelnię programów do edukacji

synchronicznej. Ponadto studenci kierunku ekonomia mieli możliwość logowania się do pracowni komputerowej Uczelni w sposób zdalny, dzięki czemu mogli oni korzystać z specjalistycznych oprogramowań przypisanych dla tegoż kierunku. Niemniej, podczas zajęć nie wykorzystywano tejże możliwości. Studenci nieposiadający odpowiedniej infrastruktury do realizacji zajęć w formie zdalnej mogli korzystać z wypożyczenia sprzętu uczelnianego. Uczelnia w trakcie realizacji zajęć zdalnych była otwarta na potrzeby studenckie, które były rozwiązywane na bieżąco w sposób indywidualny.

Studenci wybitni mogą wnioskować co roku podczas procesu stypendialnego o przyznanie stypendium Rektora. Stypendium Rektora przyznaje Komisja Odwoławcza 10% osób na kierunku studiów. Studenci, którzy ukończyli pierwszy rok studiów i wyróżniają się wysoką średnią ocen, zakwalifikowani są na wyjazdy zagraniczne oraz semestralne lub roczne programy w języku obcym realizowane w Uczelni, jak również studenci dążący do specjalizacji w określonej dziedzinie wiedzy oraz podejmujący temat badawczy poza seminarium dyplomowym mogą wnioskować o indywidualny plan i program studiów (IPiPS). Studentom posiadającym zgodę na IPiPS dziekan wyznacza opiekuna spośród pracowników posiadających co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego. Wsparcie to jest znaczące w realizowaniu zamierzonych celów naukowych, zawodowych i społecznych. Ponadto studenci wybitni są wspierani finansowo oraz organizacyjne przez Uczelnię w realizacji zamierzonych celów naukowych, artystycznych i sportowych. Innym, wartym uwypuklenia, wsparciem i docenieniem wybitnych studentów jest możliwość publikowania fragmentów prac dyplomowych, które wyróżniają się wśród innych prac dyplomowych i publikowanie ich w periodykach uczelnianych. Jednakże rekomenduje się stworzenie systemu umożliwiającego wyróżnienie najlepszych studentów i absolwentów po każdym minionym roku akademickim, co może znacząco zmotywować ich do osiągnięcia wysokich wyników.

Uczelnia uwzględnia częściowo różnorodne formy aktywności studentów. Studenci zaangażowani w aktywność fizyczną mogą pręźnie działać w AZS, jednakże brak jest aktualnych informacji o aktywnych sekcjach sportowych.

Rekomenduje się uzupełnienie informacji o prowadzonym AZS, w także o prowadzone sekcje sportowe na stronach uczelnianych. Uczelnia nie prowadzi żadnej sekcji umożliwiającej rozwój aktywności artystycznej wśród studentów. Rekomenduje się stworzenie sekcji artystycznej, galerii dzieł wykonanych przez studentów lub innej formy, która umożliwi działalność artystyczną wśród studentów.

Na ANS w Kielcach funkcjonuje Biuro Karier. Niemniej Biuro Karier ANS w Kielcach nie prowadzi wyróżniających się działań wspierających studentów wychodzących lub pragnących podjąć zmianę zawodową na rynku pracy. Brak jest informacji o formach wsparcia studentów, prowadzonych spotkań z interesariuszami z otoczenia społeczno-gospodarczego, targach pracy, a także brak jest informacji kto jest pracownikiem Biura oraz jakie posiada kompetencje. Strona internetowa jednostki nie jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz cudzoziemców. Kontakt możliwy jest wyłącznie przez formularz kontaktowy na stronie Biura. Jedyną zauważalną formą wsparcia oferowanego przez Biuro są prowadzone rejestry ofert pracy. Niestety, większość ofert nie dotyczy kierunku ekonomia.

Rekomenduje się uwypuklenie działalności Biura Karier w Uczelni, które może nastąpić poprzez spotkania ze studentami uwzględniające np. przygotowywanie dokumentacji do rekrutacji, standardowy proces rekrutacji, schemat rozmowy rekrutacyjnej, itp. Ponadto rekomenduje się rozpoczęcie działań w obszarze promowania współpracy z interesariuszami z otoczenia społeczno-gospodarczego poprzez spotkania z przedstawicielami firm czy prowadzenie szkoleń, warsztatów czy otwartych wykładów w zakresie kierunku ekonomia. Jak również rekomenduje się dostosowanie strony internetowej Biura Karier do potrzeb interesariuszy oraz uzupełnienie podstawowych informacji o działalności Biura, w tym o formach wsparcia dla studentów.

Uczelnia posiada system wsparcia studentów w zakresie indywidualizacji procesu kształcenia, który możliwy do realizacji jest poprzez indywidualną organizację studiów (IOS) lub poprzez indywidualny plan i program studiów (IPiPS). Jednym z udogodnień dla osób pracujących, oprócz IOS, jest możliwość modyfikacji planu zajęć za zgodą grupy oraz nauczycieli akademickich. Natomiast wsparcie w zakresie studentów z niepełnosprawnościami świadczy Pełnomocnik Rektora ds. Studenckich i Studentów Niepełnosprawnych. Wśród form wsparcia podczas procesu studiowania należy wymienić: możliwość skorzystania z IOS (m.in. pierwszeństwo przy wyborze grup studenckich, alternatywnych form zaliczania przedmiotów i egzaminów, wydłużenie czasu zdawania egzaminów, złożenia prac zaliczeniowych, prac pisemnych, itp. – stosownie do rodzaju i stopnia niepełnosprawności), ułatwienia w załatwianiu spraw w jednostkach organizacyjnych Uczelni, możliwość nagrywania zajęć przez studenta za zgodą wykładowcy, udostępnianie dostosowanych materiałów dydaktycznych, dostosowanie form przekazu stosowanych podczas realizacji zajęć, zwiększenie limitu dopuszczalnych nieobecności, dostosowanie materiałów egzaminacyjnych (np. zwiększona czcionka, forma elektroniczna), pomoc w kontakcie z wykładowcami, możliwość korzystania z pomocy asystenta dydaktycznego, czy finansowanie wsparcia psychologicznego. Uczelnia nie posiada wypożyczalni sprzętu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami, niemniej jest otwarta na realizację potrzeb studentów z niepełnosprawnościami, jeśli tylko studenci wyrażą taką potrzebę. Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość wnioskować o przyznanie stypendium dla osób niepełnosprawnych, którego kwoty są zależne od stopnia niepełnosprawności. Niemniej w regulaminie świadczeń widnieje błędny zapis niezgodny z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, gdzie świadczenie to tytułuje się wyłącznie jako „stypendium dla osób niepełnosprawnych”. Tym samym rekomenduje się zmianę nazwy świadczenia z „stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych” na „stypendium dla osób niepełnosprawnych”.

Studenci z zagranicy realizujący program wymiany studenckiej, są wspierani podczas procesu studiowania przez nauczycieli akademickich oraz koordynatora ds. Programu Erasmus+. Koordynator wspiera studentów zagranicznych w znalezieniu lokum mieszkaniowego, rozwiązuje kwestie formalne związane z wymianą studencką, wdraża w funkcjonowanie Uczelni oraz wspiera działania integracji studenckiej między studentami z zagranicy a studentami ANS w Kielcach. Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia z języka obcego także wspierają studentów w odnalezieniu się w nowej rzeczywistości akademickiej, w tym także w pojęciu podstawowych pojęć związanych z jakością kształcenia i dydaktyką. Prowadzą oni integrujące formy zajęć, np. wycieczki po Kielcach, które umożliwiają wymianę doświadczeń oraz praktyczne wykorzystanie posiadanych umiejętności językowych. Studenci o możliwościach wymiany studenckiej czy kwestiach formalnych związanych z Programem Erasmus+ są zaznajamiani poprzez treść strony internetowej, treść emitowaną na jednym z telewizorów zawieszonych na terenie Uczelni lub i koordynatora ds. Programu Erasmus+. Jednakże rekomenduje się prowadzenie otwartych spotkań dla studentów dotyczące oferty wymiany studenckiej, gdyż obecnie prowadzone działania nie osiągają zamierzonych celów, które są widoczne w liczbie wymian studenckich.

Uczelnia prowadzi przejrzysty i skuteczny proces składania skarg i wniosków. Wszelkie uwagi studenci mogą zgłaszać przez opiekuna roku, samorząd studencki, Rzecznika Praw Studenta lub bezpośrednio do Władz Uczelni. Wszelkie uwagi dotyczące procesu studiowania lub funkcjonowania Uczelni studenci mogą zgłaszać podczas cyklicznych spotkań z Władzami, co znacząco usprawnia rozwiązywanie napotykaných trudności. Proces składania skarg i wniosków opiera się na drodze administracyjnej. Obecnie Uczelnia wprowadza email uczelni, który umożliwi doręczanie decyzji, zaświadczeń i innych pism kierowanych do studentów w formie elektronicznej.

Uczelnia nie zapewnia studentom wsparcia psychologicznego przez wykwalifikowanego psychologa niebędącym nauczycielem akademickim Uczelni. Wsparcie psychologiczne winno być nieodzownym elementem wsparcia każdej uczelni wyższej. Dlatego też powołując się na Pismo Ministra Edukacji i Nauki z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie rekomendacji wprowadzenia pakietu psychologicznego rekomenduje się wprowadzenie wsparcia psychologicznego w ANS w Kielcach. Niemniej wsparcie psychologiczne winno być oferowane przez osobę niebędącą nauczycielem akademickim, gdyż mogłoby to rzutować na obawy studentów względem poufności.

Na Uczelni prowadzone są aktualnie działania w zakresie przeciwdziałania zachowaniom dyskryminacyjnym i mobbingowym. Władze Uczelni są zobowiązane do podejmowania wszelkich działań zapobiegających występowaniu zachowań niepożądanych. W szczególności działania te polegają na: promowaniu pożądanych, zgodnych z zasadami współżycia społecznego postaw i zachowań pracowników i studentów; monitorowaniu problematyki mobbingu, dyskryminacji i nierównego traktowania oraz niepożądanych zjawisk i zachowań występujących pomiędzy pracownikami. Władze kładą nacisk na poszanowanie godności osobistej, przekonań światopoglądowych i politycznych, stosowanie obiektywnych ocen wyników pracy, kompetencji i doświadczenia zawodowego pracowników. Jednakże brak jest szerszych informacji o działaniach w zakresie przeciwdziałania zachowaniom dyskryminacyjnym i mobbingowym względem studentów. Brak szerszych informacji wynika z braku dostępu przez Uczelnię do dokumentu to regulującego. Uczelnia nie prowadzi także spotkań ze studentami w zakresie przeciwdziałania zachowaniom niepożądanym czy ryzykownym, w tym zachowaniom antydyskryminacyjnym i mobbingowym. Rekomenduje się spotkania ze studentami w tym zakresie, by móc przybliżyć im regulacje związane z przeciwdziałaniem zachowaniom antydyskryminacyjnym i mobbingowym

Władze Uczelni, ale także nauczyciele akademicy motywują studentów kierunku do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, czego dowodem jest możliwość udziału studentów w konferencjach naukowych, możliwość publikacji fragmentów prac dyplomowych w uczelnianych periodykach, a także możliwość udziału studentów w badaniach naukowych pracowników naukowo-dydaktycznych, jak również dydaktycznych. Władze Uczelni wspierają powyższe działania merytorycznie, jak również finansowo.

Wśród pracowników Dziekanatu znajduje się pracownik dedykowany kierunkowi ekonomia, która sprawnie realizuje zadania administracyjne, zapewnia szybki przepływ informacji, a także jest odpowiedzialna za zamieszczanie ogłoszeń na stronie internetowej, w tym także wszelkich form wsparcia. Dziekanat jest czynny dla studenta od wtorku do soboty, co daje możliwość korzystania ze wsparcia pracowników Dziekanatu studentom studiów niestacjonarnych. Pracownicy Dziekanatu wspierają studentów w procesie stypendialnym, w pozyskiwaniu niezbędnych zaświadczeń czy w rozwiązywaniu problemów związanych z procesem studiowania. Pracownicy pełnią dyżury dla studentów we wtorki, środy i piątki w godzinach 13-16 oraz w czwartki i soboty w godzinach 11-16. Tym samym studenci niezależnie od trybu realizujących studiów mają możliwość skorzystania z pomocy pracowników Dziekanatu.

Promotorzy studentów II stopnia w trakcie tworzenia pracy dyplomowej przez studentów wspierają ich w wielu aspektach, w tym: w doborze odpowiedniego tematu, literatury, czy formie badań. Oprócz konsultacji podczas wyznaczonych dyżurów, student może liczyć także na wsparcie promotora poza tymi godzinami. Możliwy jest kontakt mailowy czy telefoniczny.

Opiekunowie lat są powoływani przez Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania na okres trwania roku akademickiego. W procesie powoływania opiekuna niezbędna jest opinia samorządu studenckiego. Opiekun w szczególności: reprezentuje interesy studentów danego roku wobec władz Wydziału i Uczelni; przekazuje studentom informacje o regulaminie studiów i innych przepisach obowiązujących

w Uczelni, uczestniczy w procesie adaptacji studentów do warunków Uczelni i środowiska lokalnego (zwłaszcza w grupach studenckich pierwszego i drugiego roku); diagnozuje potrzeby społeczne i materialne studentów; udziela władzom Wydziału i Uczelni opinii w sprawach ważnych dla studentów (np. przedłużenie sesji egzaminacyjnej, udzielenie urlopu, skreślenie z listy studentów, zmiana kierunku studiów) oraz współpracuje z organami samorządu studenckiego w sprawach związanych z procesem dydaktyczno-wychowawczym oraz w sprawach socjalno-bytowych studentów. Kontakt z opiekunem jest możliwy poprzez telefon, wiadomość e-mail, platformę do edukacji zdalnej czy poprzez kontakt bezpośredni na Uczelni.

Władze Dziekańskie prowadzą cykliczne konsultacje i dyżury, które odbywają się w terminach poza zajęciami dydaktycznymi prowadzonymi dla studentów. Cykliczne prowadzone spotkania ze starostami roczników oraz samorządem studenckim sprawiają, że pojawiające się trudności są bieżąco rozwiązywane przez Władze Uczelni. Spotkania te umożliwiają także wymianę doświadczeń, jak również informacji o funkcjonowaniu Uczelni.

Na Wydziale funkcjonuje Koło Młodych Ekonomistów (KME), który zrzesza w szczególności chętnych studentów z kierunku ekonomia. Wśród celów koła jest rozwijanie zainteresowań wśród studentów nowoczesną wiedzą ekonomiczną. Członkowie KME w ramach działalności na bieżąco śledzą literaturę specjalistyczną z dziedziny finansów, rachunkowości oraz ekonomii, jak również obserwują bieżącą sytuację społeczno-gospodarczą w kraju i na świecie. W ramach koła organizowane są spotkania z przedstawicielami świata nauki i praktykami. Studenci, którzy posiadli pogłębioną wiedzę z zakresu ekonomii biorą udział w konkursach i egzaminach na Certyfikat Księgowego, czy biorą udział w „Świętokrzyskim Konkursie Wiedzy z Rachunkowości dla szkół wyższych”. Dzięki wypracowanym przez studentów jakością zdawania ww. egzaminów, Uczelnia otrzymała możliwość uczestnictwa w bezpłatnych warsztatach praktycznych prowadzonych przez eksperta C.I.K.

Wszelka działalność studencka jest finansowana przez organy Uczelni. Przy podziale tychże środków odpowiada samorząd studencki.

Samorząd studencki bierze czynny udział w życiu Uczelni, w tym uczestniczą w podejmowaniu decyzji w sprawach związanych z procesem nauczania, które są określone są w treści Regulaminu studiów. Przedstawiciele Samorządu zasiadają w takich gremiach jak: Senat, Komisja Stypendialna, Odwoławcza Komisja Stypendialna, Komisja ds. Jakości Kształcenia (uczelniana i wydziałowa), Sądach Koleżeńskich oraz Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów. Samorząd studencki organizuje regularne spotkania z Władzami Uczelni oraz starostami. Podczas spotkań omawiane są bieżące sprawy studenckie, które dotyczą programu studiów, wydarzeń kulturalno-naukowych oraz spraw administracyjnych. Ponadto samorząd bierze czynny udział w decyzjach związanych z rozdziałem środków finansowych na cele studenckie, które są przeznaczone przez organy Uczelni. Sprawozdanie z rozdziału tych środków jest przedstawiany organom Uczelni nie rzadziej, aniżeli raz w roku akademickim. Uczelnia zapewnia Samorządowi odpowiednią infrastrukturę do działalności samorządowej. Samorząd posiada własne biuro, które posiada komputery z dostępem do internetu, drukarkę, tablice informacyjne oraz szafki zamykane na klucz, które umożliwiają odpowiednią archiwizację prowadzonej dokumentacji.

Studenci biorą udział w okresowych przeglądach wsparcia studentów oferowanych w poszczególnych jednostkach Uczelni. Ankietę w formie papierowej otrzymuje student po zakończonym procesie kształcenia. Ankieta jest anonimowa i dobrowolna. W tejże ankiecie studenci mają możliwość oceny takich jednostek Uczelni jak: Dziekanat, Kwestura, Dział nauczania, recepcja, biblioteka, portiernia, szatnia, bar, ksero. Ponadto studenci mogą ocenić czystość panującą na terenie Uczelni. Ocenie także podlegają czynniki, które zdecydowały o wyborze ANS w Kielcach: oferta dydaktyczna, kadra dydaktyczna, opinia o Uczelni, wysokość czesnego, lokalizacja, baza dydaktyczna, reklama/inna forma promocji. Przeglądy prowadzone są również wśród absolwentów, gdzie oceniają oni program

kształcenia, praktyki studenckie, aspekty organizacyjne. Wśród programu studiów oceniają oni: przygotowanie sal, liczbę godzin w kontakcie bezpośrednim względem realizacji zakładanych kierunkowych efektów uczenia się, zgodność treści zajęć z treścią sylabusu, adekwatność formy zaliczenia, możliwość udziału w programie Erasmus+, realizację zajęć względem harmonogramu zajęć. Praktyki zaś ocenić można względem: zgodności z profilem kształcenia, liczbę godzin zrealizowanych w ramach praktyk, organizację praktyk względem rozwoju zawodowego i osobistego, wpływ na podjęcie pracy w zawodzie. Aspekty organizacyjne absolwenci mogli ocenić względem: dostępu w bibliotece do literatury wskazanej w sylabusie, sposób informowania o sprawach związanych z przebiegiem studiów, zakres informacji na stronach Uczelni, procedurę przyznawania pomocy materialnej, rozwiązywanie problemów zgłaszanych przez studentów, współpracę z opiekunem, możliwość samodzielnego studiowania, dostęp do internetu oraz sprzętu komputerowego, funkcjonowanie stołówki. W tejże części absolwenci mają możliwość udzielenia dłuższej wypowiedzi pisemnej względem poprawy pracy biblioteki, Dziekanatu, Działu nauczania i Kwestury, jak również usprawnienia organizacji kształcenia. Wyniki przeprowadzonych ankiet są udostępniane samorządowi studenckiemu. Niemniej rekomenduje się zaznajamianie z uzyskanymi wynikami ze studentami np. podczas cyklicznych spotkań. Możliwe, iż świadomość wśród studentów o wynikach prowadzonych ankiet usprawni ich pozyskiwanie w przyszłych procesach weryfikacyjnych.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	brak		

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów kierunku w procesie nauczania jest spersonalizowane, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów. Sprzyja rozwojowi społecznemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich. Zapewniana jest pomoc w procesie nauczania i osiągnięciu efektów uczenia się. Brak jest jednak wsparcia w przygotowaniu do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Uczelnia motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich. Uczelnia nie podejmuje działań związanych ze wsparciem studentów w zakresie wsparcia psychologicznego. Uczelnia zapewnia sprzyjające warunki do rozwoju naukowego,

zawodowego i społecznego studentów. Samorządność studencka towarzyszy Władzom w istotnych dla Uczelni decyzjach.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do informacji o procesie nauczania dla interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych, gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Treści zawarte na głównej stronie internetowej Uczelni są przedstawione w sposób przejrzysty. Strona internetowa Uczelni posiada wersję mobilną. Uczelnia nie posiada, jednakże dostosowań do potrzeb interesariuszy zagranicznych oraz osób z niepełnosprawnościami.

Kandydaci na studia mogą pozyskać częściowe informacje dotyczące rekrutacji na stronie internetowej Uczelni. Zawarta na stronie oferta rekrutacyjna jest przeznaczona na rok akademicki 2022/2023 oraz informuje o zasadach przyjęcia na studia. Wśród zawartych informacji znajdują się szczegółowe zasady rekrutacji, wykaz niezbędnych dokumentów oraz koszty studiów czy wzór umowy o studiowaniu. Formularz rekrutacyjny nie jest dostępny.

Studenci na stronie internetowej Uczelni w zakładce „Studenci”, mają dostęp do takich informacji jak: godziny otwarcia rekrutacji, Dziekanatu, Biblioteki oraz kasy, wydziały, dokumenty, stypendia, czesne, pełnomocnik Rektora, e-uczelnia, e-learning.

Zasób dostępnych informacji obejmuje w szczególności informacje na temat: struktury Uczelni/wydziału, prowadzonych kierunków studiów, warunków i trybu rekrutacji na studia czy procesu nauczania. Na stronie Wydziału w zakładce związanym z kierunkiem dostępne są takie informacje jak: opis kierunku, w tym cel kształcenia praktycznego, stypendia i zniżki, opis specjalności dla I i II stopnia wraz z sylwetką absolwenta tychże specjalności, praktyki oraz skrótowy program studiów. Do wiadomości publicznej udostępnione są takie dokumenty jak: statut, regulamin studiów, zarządzenie w sprawie organizacji roku akademickiego 2022/2023, harmonogram zjazdów dla semestru letniego 2022/2023 oraz efekty uczelnia się dla studiów I i II stopnia pochodzące z 2019 r., tym samym nie są one aktualne z obecnie przyjętymi, a które zostały zmodernizowane Zarządzeniem Rektora Wyższej Szkoły Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych nr 39a/2021 z dnia 5 sierpnia 2021 r. Ponadto na stronie Wydziału można znaleźć do pobrania dokumenty związane z realizacją praktyk (kryteria doboru i oceny instytucji praktyki), egzaminem i pracą dyplomową (regulamin dyplomowania, wykaz zagadnień, forma pracy dyplomowej, itp.) oraz procedurą JSA (regulamin JSA, wnioski o dopuszczenie do egzaminu dyplomowego). Brak jest natomiast treści sylabusów przedmiotów realizowanych na kierunku, które byłyby dostępne dla interesariuszy zewnętrznych na stronach Uczelni.

Rekomenduje się załączenie tychże sylabusów na stronę Wydziałową. Dokumenty oraz informacje zawarte w BIP Uczelni nie są aktualne. Programy studiów dla kierunku obejmują tylko program realizowany na studiach niestacjonarnych. Program ten pochodzi z 2019 r., tym samym jest on nieaktualny. W treści BIP brak jest szeregu procedur wprowadzonych w Uczelni, jak również zarządzeń Rektora. Występują pojedyncze zarządzenia Rektora czy zarządzenia Kanclerza. Podobnie jest także z uchwałami. Obecnie na BIP znajdują się wyłącznie dwie uchwały z roku 2014 i 2022. Uczelnia posiada procedurę w sprawie zasad prowadzenia Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) w ANS w Kielcach oraz publikowania informacji na stronie BIP (Zarządzenie nr 17/2022 z dnia 10 października 2022 r.), jednakże z perspektywy podjętej weryfikacji nie spełnia ona swojego zadania. Zaleca się szczegółową weryfikację publikowanych dokumentów w BIP oraz stronach internetowych w szczególności w zakresie programów studiów, efektów uczenia się, zarządzeń, procedur czy uchwał, tak by było one aktualne i ogólnodostępne dla interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Zakres dostępnych informacji, które są możliwe do odnalezienia, związanych z procesem nauczania zamieszczonych na stronach internetowych ANS w Kielcach przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	Tak
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	Tak
3.	Zasady rekrutacji	Częściowo
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	Tak
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	Tak
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	Nie
7.	Aktualne programy studiów	Nie
8.	Sylabusy	Nie
9.	Kompletność sylabusów	Nie
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	Częściowo
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	Tak
12.	Erasmus	Tak
13.	Most	Nie
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	Nie
15.	Harmonogram zajęć	Nie
16.	Regulamin studiów	Tak
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	Tak
18.	Informacje dla studentów z niepełnosprawnościami	Tak
19.	Biuro Karier	Częściowo
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	Nie
21.	Informacje dotyczące Rady Pracodawców	Nie
22.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	Nie

Uczelnia nie prowadzi monitoringu pod względem dostępności i aktualności publikowanych treści na stronach internetowych Uczelni oraz w BIP.

Rekomenduje się sformalizowanie sposobu ewaluacji publicznego dostępu do informacji względem aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach, który uwzględniałby

uwagi całej społeczności akademickiej, np. w zakresie oczekiwanej przez odbiorców szczegółowości informacji lub sposobu jej prezentacji oraz wykorzystania wyników monitorowania do doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach na kierunku Ekonomia profil praktyczny. Wprowadzenie wyżej wskazanej rekomendacji pozwoli Uczelni uzyskać jeszcze wyższy poziom doskonalenia jakości studiowania, zwłaszcza w kontekście dostępu do informacji publicznej.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	brak		

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Uczelnia częściowo zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia. Publiczny dostęp do informacji nie podlega systematycznej sformalizowanej ocenie. Uczelnia nie zapewnia publicznego dostępu do aktualnej informacji m.in.: kierunkowych efektów uczenia się, aktualnego programu studiów, sylabusów i jej kompletności, informacji o wykładowcach, harmonogramu zajęć, MOST-u, danych dotyczących losów zawodowych absolwentów, informacji dotyczącej Rady Pracodawców oraz informacji dotyczących funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia, w szczególności o wynikach ankietyzacji studentów. Częściowo aktualne informacje dotyczą: Biura Karier, zasad przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych, zasad rekrutacji. Tym samym Uczelnia częściowo spełnia warunki szerokiego, publicznego dostępu określonego w standardzie jakości kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Zaleca się szczegółową weryfikację i skuteczną naprawę stwierdzonych nieprawidłowości w jakości i aktualności publikowanych dokumentów w BIP.
2. Zaleca się szczegółową weryfikację i skuteczną naprawę stwierdzonych nieprawidłowości wynikających z braku lub częściowego braku na stronach internetowych informacji w szczególności

w zakresie: kierunkowych efektów uczenia się, aktualnego programu studiów, sylabusów i jej kompletności, informacji o wykładowcach, harmonogramu zajęć, MOST-u, danych dotyczących losów zawodowych absolwentów, informacji dotyczącej Rady Pracodawców oraz informacji dotyczących funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia, w szczególności o wynikach ankietyzacji studentów, Biura Karier, zasad przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych, zasad rekrutacji. W celu zapobiegania powstaniu zdiagnozowanych błędów i nieprawidłowości w przyszłości należy wdrożyć działania ewaluacyjne z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w szczególności studentów.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Polityka jakości prowadzona jest w oparciu o Wydziałowy System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (WSZDJK), który jest rozwinięciem Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (USZJK), zatwierdzonym w Uchwale nr 8/2022 Senatu uczelni z dnia 1.X.2022 r. Ogólny nadzór nad wdrażaniem USZJK sprawuje Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia. Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem ekonomia pełniony jest przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia (WKJK), w skład której wchodzi: przewodniczący Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz przewodniczący poszczególnych podkomisji funkcjonujących w jej strukturze, do których należą: (1) podkomisja ds. przygotowania, realizacji i monitorowania sylabusów, (2) podkomisja ds. procesu dyplomowania, (3) podkomisja ds. realizacji studenckich praktyk zawodowych, (4) podkomisja ds. współpracy z interesariuszami, (5) podkomisja ds. studenckich i umiędzynarodowienia procesu kształcenia, (6) podkomisja ds. analizy programu studiów. W skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia wchodzi też powoływani przez dziekana pracownicy badawczo – dydaktyczni i dydaktyczni, reprezentujący poszczególne kierunki studiów prowadzonych na Wydziale, a także przedstawiciele samorządu studenckiego. Przewodniczący WKJK jest powoływany przez dziekana, jednocześnie dziekan bierze udział w pracach Komisji i reguluje jej spotkania oraz zatwierdza wydane przez Komisję opinie. Dziekan sprawuje też nadzór nad funkcjonowaniem systemu jakości kształcenia na całym wydziale i w tym zakresie jest również odpowiedzialny za jego funkcjonowanie na kierunku ekonomia. Nie powołano innych organów do opieki merytorycznej nad programem studiów ekonomia, stąd zadania dziekana i WKJK mają znaczny zakres merytoryczny, wielokierunkowy (w tym przypadku to 3 kierunki studiów prowadzonych na Wydziale).

Rekomenduje się wyznaczenie lub powołanie zespołu specjalistów ds. programu studiów na kierunku ekonomia.

Uczelnia przedstawiła składy osobowe WKJK oraz poszczególnych podkomisji zawarte w Zarządzeniu nr 3/2022 Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania (WEiZ). Zakres zadań organów WKJK zawiera Zarządzenie nr 2/2022 Dziekana WEiZ w sprawie zatwierdzenia Wydziałowego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Należy stwierdzić, że zakres działań niektórych podkomisji jest niedopasowany do ich nazwy, np. podkomisja ds. przygotowania, realizacji i monitorowania sylabusów ma w swoich zadaniach m.in. opiniowanie i opracowanie hospitacji zajęć, a także „opiniowanie i opracowanie rozwiązań z zakresu praktyki w obszarach działalności zawodowej i zawodowego rynku pracy odpowiadające danemu kierunkowi formułując wnioski naprawcze i innowacyjne rozwiązania”, przy czym to ostatnie zadanie wydaje się być powieleniem zadań podkomisji ds. współpracy z interesariuszami. Z kolei podkomisja ds. analizy programu kształcenia wśród trzech zadań nie ma

jednak zgodnego ze swoją nazwą zadania analizowania programu studiów i wprowadzania w nim zmian.

Rekomenduje się bardziej jednoznaczne w swoim zakresie przypisanie zadań powierzonych poszczególnym podkomisjom z uwzględnieniem zrozumiałości i poprawności sformułowań (np. programy studiów a nie programy kształcenia, czy niejasny zapis zadania trzeciego w podkomisji ds. analizy programu kształcenia, wielkie/male litery w nazwach systemów).

WSZDJK wprowadza 18 procedur związanych z działaniami związanymi z zapewnieniem jakości kształcenia – niestety pomimo zapowiedzi Uczelni nie stanowią one zwartego załącznika do Zarządzenie nr 2/2022 Dziekana WEiZ w sprawie zatwierdzenia Wydziałowego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia i nie są też dostępne na stronach internetowych Uczelni. Na prośbę ZO zostały jednak przedstawione podczas wizytacji jako materiały uzupełniające.

Uczelnia wskazuje, że zatwierdzanie i zmiany w programie studiów dokonywane są zgodnie z procedurą nr 2 „Analizy programów kształcenia”, według której Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia dokonuje analizy programu kształcenia dla nowo uruchamianych kierunków o określonym poziomie i profilu kształcenia oraz dla istniejących programów studiów, corocznie, po zakończeniu roku akademickiego. W opisie procedury znajdujemy jedynie wskazanie zakresu analizy programów studiów, tj. dopasowania do strategii uczelni oraz kierunkowych efektów uczenia się, a także potrzeb rynku pracy, a nie zostały wskazane konkretne jej etapy i sposoby realizacji. Wykonawca procedury jest też opisany ogólnikowo jako WKJK, a nie np. podkomisja, która w nazwie ma takie zadanie. Przedstawiona procedura nr 2 nie uwzględnia udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w analizie programu studiów. Uczelnia nie przedstawiła wyników prowadzonych corocznie analiz (jak to napisano w procedurze), stąd trudno wnioskować o ich rzeczywistym zakresie oraz skuteczności. Według ustaleń podczas wizytacji, wprowadzanie zmian w programach studiów ma inny przebieg: proponowane zmiany są one opiniowane przez WKJK na wniosek dziekana, który następnie kieruje je do zatwierdzenia przez Senat Uczelni. Ustalono również, że inicjatorami zmian mogą być nauczyciele akademicy, a także interesariusze zewnętrzni oraz studenci. Ustalony podczas wizytacji przebieg wprowadzania zmian w programie studiów stoi w sprzeczności z kolejną przedstawioną procedurą nr 15 „Zgłaszanie zmian w obszarze przedmiotu (liczba godzi, liczba ECTS, zakres tematyczny)”, wedle której to dziekan po uzyskaniu pozytywnej opinii WKJK wprowadza zmiany w obszarze przedmiotu (par. 4). Tak opisana procedura nie spełnia wymagań ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce art. 28 p.1, związanych z ustalaniem programu studiów (w tym zatwierdzaniem zmian) przez senaty uczelni.

Podczas wizytacji ustalono, że w projektowaniu programu studiów uwzględniane są współczesne metody dydaktyki akademickiej, w postaci wykorzystywania narzędzi elektronicznych umożliwiających kształcenia na odległość. Należy dodać, że uczelnia wprowadziła specjalną procedurę nr 18 dotyczącą organizacji prowadzenia zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość od roku akademickiego 2022/2023. Natomiast metody i techniki informacyjno-komunikacyjne w postaci specjalistycznego oprogramowania komputerowego, dzięki któremu studenci mogliby nabywać umiejętności praktyczne niezbędne na współczesnym rynku pracy, są wykorzystywane w sposób bardzo ograniczony i deklaratorywny. Podczas wizytacji ustalono, że takie umiejętności nie zostały uwzględnione w programie studiów, ani nie podlegają weryfikacji, co zostało szczegółowo opisane w kryterium 1 i 2.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów (szczegółowo opisane w kryterium 3), które wymagają jednak uzupełnienia w zakresie sformułowania oczekiwanych kompetencji kandydatów na studia, w tym kompetencji cyfrowych.

Zadania związane z systematyczną oceną programu studiów przypisane są do zakresu kompetencji różnych podkomisji w ramach WKJK. Opiniowanie i opracowywanie efektów uczenia się należy do zadań podkomisji ds. przygotowania, realizacji i monitorowania sylabusów. Jak jednak stwierdzono podczas wizytacji Uczelnia nie monitoruje, czy wszystkie efekty kierunkowe są realizowane w trakcie cyklu kształcenia. Ponadto - jak już szczegółowo opisano w kryterium 1 - w programie studiów nie wskazano, które zajęcia realizują poszczególne efekty kierunkowe, jak również czy wszystkie kierunkowe efekty uczenia się zostały zaplanowane do realizacji w ramach przewidzianych w programie studiów zajęć. W odniesieniu do przedstawionego przez Uczelnię programu studiów na kierunku nie są więc spełnione warunki określone w rozdz. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861, z późn. zm.), zgodnie z którymi dokument ten powinien określać m.in. zajęcia lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzenia, wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się. Oznacza to, że nie zapewniono skutecznej weryfikacji osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się i tym samym uzyskany przez nich dyplom nie świadczy, że w pełni zrealizowali program studiów. Oznacza to również, że „Systemem weryfikacji zakładanych efektów uczenia się” opisany w Zarządzeniu Dziekana nr 2/2022 w sprawie zatwierdzenia Wydziałowego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia nie funkcjonuje prawidłowo. Ponadto stwierdzone poważne uchybienia w sformułowanych efektach uczenia się dla kierunku oraz dla poszczególnych zajęć (szczegółowo przedstawione w kryterium 1 i 2) również wskazują na nieprawidłowości w realizacji przyjętych procedur w ramach WSZJiDK.

Monitorowanie zgodności programu studiów, w tym efektów uczenia się z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego należy do zadań szczegółowych podkomisji ds. współpracy z interesariuszami, ale także pewne zadania w tym zakresie (choć niedoprecyzowane o czym wspomniano wyżej) ma podkomisja ds. analizy programu kształcenia. Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku reguluje Procedura nr 5 „Konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi”. Procedura przewiduje przeprowadzanie konsultacji w zakresie programu studiów i praktyk zawodowych oraz pytań egzaminacyjnych. Uczelnia przedstawiła dokumentację potwierdzającą pozyskiwanie informacji od pracodawców, którzy przyjmują studentów na praktyki zawodowe (opinie w dziennikach praktyk). Przedstawiono także analizę realizacji praktyk zawodowych przygotowaną w oparciu o raport opiekuna ds. praktyk zawodowych, w której znajdują się informacje dotyczące potwierdzenia przez pracodawców w dziennikach studenckich praktyk zawodowych nabytych umiejętności praktycznych. Innym wskazanym źródłem monitorowania mogą być konsultacje z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego w ramach Rady Komunikacji Społecznej, która składa się m.in. z przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych. Nie udostępniono jednak dokumentacji potwierdzającej, że zebrano odpowiednie opinie. Z kolei w przedstawionym protokole ze spotkania z dyrektorami szkół (20.03.2023, a więc tuż przed wizytacją) nie znajdują się punkty dotyczące programu studiów.

Rekomenduje się wykorzystanie spotkań w ramach Rady Komunikacji Społecznej do realizacji zadań opisanych w procedurze 5, tj. przeprowadzania konsultacji dotyczących programu studiów.

Uczelnia nie przedstawiła dowodów na przeprowadzania systematycznej oceny programu studiów w zakresie doboru i aktualności treści programowych, sformułowanych efektów uczenia się oraz stosowanych metod kształcenia. Zakres tych zadań można by prawdopodobnie identyfikować z zakresem kompetencji przypisanych podkomisji ds. przygotowania, realizacji i monitorowania sylabusów, jednak podczas wizytacji nie potwierdzono podejmowania takich działań przez żadną podkomisję w ramach WKJK. Ustalono podczas wizytacji nieprawidłowości w zakresie formułowania

efektów uczenia się, zarówno kierunkowych jak i na poziomie poszczególnych zajęć oraz nieprawidłowości w zakresie stosowanych metod kształcenia (opisane szczegółowo w kryterium 1 i 2), wskazują na konieczność wprowadzenia zmian w procedurach przyjętych przez WKJK, które nie są skuteczne i nie obejmują całego zakresu oceny programu studiów.

Przedstawiany przez Uczelnię opis procesu weryfikacji efektów uczenia się, jak również dokumentacja tego procesu, nie zapewnia skutecznej weryfikacji osiągnięcia przez studentów oczekiwanych na poziomie 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji umiejętności stosowania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, a także kompetencji językowych na poziomie odpowiednio B2 w przypadku studiów I stopnia oraz B2+ dla studiów II stopnia. Oznacza to, że przyjęty system monitorowania procedur weryfikacji osiągania efektów uczenia się nie działa prawidłowo i nie jest skuteczny.

Przedstawiono procedurę nr 16 „przyznawania punktów ECTS na WEiZ”, która jest jedynie zbiorem powszechnie znanych zasad przypisywania punktów ECTS, natomiast nie zawiera informacji najistotniejszych związanych z zasadami monitorowania punktacji ECTS w programie studiów oraz oceny poprawności ich przypisywania, a także możliwościami wprowadzania korekt. Rekomenduje się wprowadzenie do procedury nr 16 elementów operacjonalizujących monitorowanie punktacji ECTS.

Uczelnia przedstawiła w oddzielnym załączniku „System oceny zdobywanych efektów uczenia się dla kierunku ekonomia” (oryginalny zapis), który obejmuje analizy związane z: 1) weryfikacją osiągnięcia zakładanych efektów uczenia w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów/modułów; 2) weryfikacją osiągnięcia zakładanych efektów uczenia przypisanych do praktyk studenckich; 3) weryfikacją osiągnięcia zakładanych efektów uczenia dla całego programu studiów w procesie dyplomowania; 4 i 5) weryfikacją zakładanych efektów kształcenia dokonywaną przez absolwentów kierunku studiów, a także pracodawców w aspekcie zgodności efektów z oczekiwaniami rynku pracy.

Pomimo przyjętego opisanego powyżej systemu o dość mylącej nazwie („System oceny zdobywanych efektów uczenia się dla kierunku ekonomia”), WKJK nie dokonuje jednak zapowiadanych weryfikacji różnych elementów programu studiów, a jedynie przedstawiono analizy ilościowe rezultatów procesu nauczania. Tak więc realizacja poszczególnych tzw. procedur weryfikacyjnych, przyjętych i opisanych w tym systemie opiera się o 10 mierników, które podlegają szczegółowej pisemnej analizie przez WKJK i dotyczą:

- średnich ocen z egzaminów i zaliczeń w układzie dwóch sesji egzaminacyjnych w roku akademickim 2021/2022;
- struktury zaliczeń terminowych i warunkowych oraz powtórzeń semestru w 2021/2022;
- struktury ocen z egzaminu dyplomowego w latach 2020/2021 i 2021/22 na studiach I-stopnia i II-stopnia;
- liczby i struktury przyczyn skreśleń z listy studentów na obydwóch poziomach studiów;
- liczby studentów studiujących na więcej niż jednym kierunku oraz liczby studentów z IOS;
- analiza wyników ankiet studenckich;
- analiza wyników hospitacji – w roku 2021/2022 przeprowadzono 10 hospitacji, a w semestrze zimowym bieżącego roku – 9;
- analiza „supere recenzji” wylosowanych prac dyplomowych. Przedstawiono wyniki dodatkowych recenzji wylosowanych prac dyplomowych w roku 2020/2021 – 5 prac oraz w 2021/22 – 4 prace.

Uczelnia zaproponowała także miernik dotyczący liczby studentów publikujących i biorących udział w konferencjach naukowych, po czym nie wskazała żadnej tego rodzaju aktywności studenckiej. Podobny rezultat otrzymano w wyniku analizy miernika dotyczącego liczby studentów uczestniczących w programach mobilnościowych.

Do oceny ilościowej wybranych elementów realizacji programu studiów wykorzystywane są analizy danych pozyskanych z administracji Uczelni w zakresie wyników nauczania, a także informacje z ankiet studenckich. Przedstawiono analizę elektronicznych ankiet studenckich przeprowadzanych po każdym semestrze studiów (uwagę zwraca niepoprawny językowo tytuł dokumentu „Analiza opinii studentów i absolwentów o przebiegu jakości kształcenia w ramach prowadzonego procesu ankietyzacji”). Zwrotność ankiet jest niewielka, np. w 2020/21 na I-stopniu tylko 7, a na drugim 22. Przeprowadzane są także ankiety oceniające całościowo organizację i przebieg studiów przez dyplomantów i absolwentów kierunku w momencie zakończenia procedury dyplomowania. Tą drogą zebrano w ostatnim roku akademickim 31 ankiet, a w poprzednim ani jednej. Ankiety te mają formę tradycyjną papierową i są przechowywane w dziekanacie. Z kolei żeby wypełnić ankietę elektroniczną należy zalogować się z własnego konta do systemu. Zaproponowane formy mogą budzić uzasadnione obawy co do anonimowości ankiet, a przez to wpływać na ich niską zwrotność.

Rekomenduje się opracowanie skuteczniejszego systemu pozyskiwania opinii z ankiet studenckich. Wyniki badań ankietowych analizowane są przez Dziekana Wydziału oraz Rektora, którzy podejmują działania wzmacniające elementy pozytywne, a także działania naprawcze.

Źródłem informacji na temat realizacji programu studiów są również wyniki przeprowadzanych hospitacji oraz informacje zwrotne od pracodawców przyjmujących studentów na praktyki zawodowe. Uczelnia nie prowadzi monitorowania losów zawodowych absolwentów.

Rekomenduje się włączyć do oceny programu studiów wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów.

Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku reguluje Procedura nr 5 Konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Spotkania z w/w interesariuszami odbywają się na forum Rady Komunikacji Społecznej, zrzeszającej przedstawicieli interesariuszy z poszczególnych kierunków kształcenia w Uczelni. Część konsultacji odbywa się także w ramach indywidualnych spotkań przedstawicieli władz Uczelni oraz przedstawicieli kadry dydaktycznej z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych.

Uczelnia wprowadza do programu studiów propozycje zmian zgłaszanych przez interesariuszy, np. na wniosek jednego z pracodawców wprowadzono zajęcia z logistyki i zarządzania łańcuchem dostaw.

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie, a ostaną dokonana została w ramach wizytacji PKA w roku 2021. Była to ocena pozytywna, ale wydana na okres 2 lat, ze względu na to, że spośród 10 kryteriów podlegających ocenie następujące zostały spełnione częściowo: kryteria: 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się, 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się, 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie, 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry, 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie, 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów. W związku z tym Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązało Uczelnię do realizacji zaleceń w odniesieniu do kryterium 1, 2, 3, 4, 5 oraz 10 w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie powtórne postępowanie oceniające. Opis zaleceń wraz z oceną ich realizacji zamieszczono w wyznaczonych miejscach niniejszego raportu przy poszczególnych kryteriach. Podczas tegorocznej wizytacji ustalono, że wyniki poprzedniej oceny zostały jedynie

częściowo wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na tym kierunku i nie wszystkie zalecenia zostały zrealizowane bądź nie zostały zrealizowane w pełni.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	Uzupełnienie przeglądów programu studiów o analizę efektów uczenia się, zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy, systemu ECTS, treści programowych, metod kształcenia i sposobów weryfikacji efektów uczenia się i formułowanie odpowiednich wniosków.	Do zadań związanych z niektórymi aspektami przeglądu programu studiów powołano w ramach WKJK podkomisję ds. przygotowania, realizacji i monitorowania sylabusów. Do jej zadań szczegółowych należy opiniowanie sylabusów poprzez weryfikację zakresu prac etapowych oraz opiniowanie i opracowanie efektów uczenia się. Inna podkomisja ds. analizy programów kształcenia w zakresie swoich działań nie ma zadań związanych z przeglądem programów studiów, a jedynie opiniowanie i opracowanie analizy systemu weryfikacji efektów uczenia się oraz sprawozdań z ankietyzacji studentów. Za zgodność efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy odpowiadają częściowo dwie inne podkomisje. Zakres odpowiedzialności za przegląd treści programowych i metod kształcenia oraz systemu ECTS nie został przypisany do zadań żadnej z podkomisji. Przeprowadzone analizy w ramach działań WKJK dotyczą oceny rezultatów procesu uczenia się w oparciu o 10 kryteriów ilościowych i jakościowych. Nie zawierają wyników przeglądu programów studiów w ich aspektach związanych z prawidłowością punktacji ECTS, doborem treści merytorycznych, sformułowaniem efektów uczenia się dla kierunku i dla zajęć, prawidłowością doboru metod kształcenia. Uczelnia nie	Zalecenie zrealizowano częściowo

		prowadzi monitorowania stopnia osiągnięcia efektów kierunkowych.	
2.	Wdrażanie wniosków wynikających z przeglądu programu studiów i przedstawianie sprawozdania z ich realizacji w tym osiągniętych rezultatów Władzom i społeczności Jednostki	Uczelnia deklaruje, że wnioski z prac podkomisji przedkładane są Wydziałowej Komisji ds. jakości kształcenia w celu wydania opinii oraz zatwierdzane są przez Dziekana Wydziału. Mają one stanowić podstawę do wprowadzania aktualizacji i zmian w programie studiów. Nie przedstawiono jednak sprawozdań ani innych dowodów z realizacji wniosków oraz osiągniętych rezultatów, które powinny być przekazywane władzom Uczelni i społeczności akademickiej Wydziału.	Nie zrealizowano
3.	Identyfikowanie w analizach struktury ocen egzaminacyjnych przyczyn nadmiernej i nieuzasadnionej przewagi ocen bardzo dobrych wprowadzając odpowiednie działania naprawcze;	W celu wyeliminowania występowania nadmiernej i nieuzasadnionej przewagi jednego rodzaju ocen egzaminacyjnych wprowadzono działania naprawcze polegające na wydaniu zaleceń nauczycielom akademickim w zakresie szczegółowego dostosowania sposobu oceniania uzyskanych efektów uczenia się do obowiązującej skali ocen. Przedstawione analizy uzyskanych ocen w procesie dyplomowaniu wskazują na nieco większą dywersyfikację ocen, chociaż ciągle jest znaczna przewaga ocen bdb. Jako uzasadnienie takiego rozkładu ocen podano bardzo dobrą jakość prac, co zostało jednak tylko częściowo potwierdzone przez ZO. Wprowadzony monitoring ocen prac dyplomowych należy uznać za dobry krok w kierunku eliminacji nieprawidłowości.	Zalecenie zrealizowane
4.	Wdrożenie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w przeglądach programu studiów w systemowy sposób	Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi w celu przeglądu programu studiów w systemowy sposób została oparta o procedurę nr 5 "Konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi", które odbywają się na forum Rady Komunikacji Społecznej. Powołano Podkomisję ds. współpracy z	Zalecenie zrealizowane

		interesariuszami, której zadaniem jest, m.in. przedstawianie propozycji dotyczących zmian do programu studiów, będących zbiorem opinii przedstawicieli otoczenia społeczno- – gospodarczego. Propozycje i wnioski są opiniowane na spotkaniach Wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia i zatwierdzane przez Dziekana Wydziału.	
--	--	--	--

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Spełnione częściowo

Uzasadnienie

Polityka jakości związana z monitorowaniem programu studiów na kierunku prowadzona jest w oparciu o Wydziałowy System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (WSZDJK). Nadzór merytoryczny i organizacyjny nad kierunkiem został powierzony Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a szczegółowe zadania sześciu podkomisjom. Ich zadania i kompetencje zostały określone szczegółowo, choć czasami mało przejrzyste.

Zmiany w programie studiów nie są dokonywane w oparciu o formalne procedury, a przedstawione w tym zakresie uregulowania nie spełniają wymagań ustawowych.

W projektowaniu programu studiów uwzględniono narzędzia i techniki kształcenia na odległość, jednak w znikomym stopniu uwzględniono wykorzystanie specjalistycznego oprogramowania komputerowego, dzięki któremu studenci mogliby nabywać umiejętności praktyczne niezbędne na współczesnym rynku pracy. Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte procedury, jednak kryteria kwalifikacji kandydatów wymagają uzupełnień.

Przeprowadzana systematyczna ocena programu studiów nie jest wyczerpująca i nie obejmuje oceny sformułowanych efektów uczenia, zarówno kierunkowych jak i dla zajęć, nie obejmuje punktacji ECTS, doboru treści merytorycznych, metod kształcenia oraz metod weryfikacji osiągania zakładanych efektów uczenia się. Uczelnia nie prowadzi monitorowania stopnia osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się.

Prowadzone są analizy ilościowe rezultatów procesu nauczania w oparciu o 10 mierników, w tym ilościowych, dotyczących postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się, wyników prac dyplomowych i etapowych. Analizowane są również wyniki ankiet studenckich dotyczące satysfakcji z realizacji zajęć oraz z organizacji procesu studiowania. Pozyskiwane są również informacje od nauczycieli akademickich oraz pracodawców. Uczelnia nie prowadzi monitorowania losów zawodowych absolwentów.

Uczelnia uwzględnia w doskonaleniu programu studiów wnioski wynikające z oceny programu dokonywane w różnych formach przez interesariuszy wewnętrznych jak i zewnętrznych.

Jakość kształcenia na kierunku została poddana ocenie PKA w 2021 r., a wyniki tej oceny zostały wykorzystane jedynie częściowo w doskonaleniu jakości kształcenia na tym kierunku. Spośród sformułowanych podczas ostatniej wizytacji PKA 4 zaleceń do kryterium 10 tylko 3 zostały zrealizowane w pełni. Nie w pełni zrealizowano zalecenie pierwsze, gdyż nie przedstawiono wyników przeglądów

programów studiów w ich aspektach związanych z prawidłowością punktacji ECTS, doбором treści merytorycznych, sformułowaniem efektów uczenia się dla kierunku i dla zajęć, prawidłowością doboru metod kształcenia. Uczelnia nie prowadzi monitorowania stopnia osiągnięcia efektów kierunkowych.

Lista stwierdzonych nieprawidłowości:

- 1) Przedstawiona procedura nr 15 „Zgłaszanie zmian w obszarze przedmiotu (liczba godzin, liczba ECTS, zakres tematyczny)” nie spełnia wymagań ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce art. 28 p.1, związanych z ustalaniem programu studiów (w tym zatwierdzaniem zmian) przez senat uczelni.

Uczelnia nie prowadzi weryfikacji realizacji kierunkowych efektów uczenia się zaplanowanych w programie studiów. 3) WKJK nie dokonuje systematycznej i skutecznej oceny podstawowych elementów programu studiów, takich jak treści programowe, efekty uczenia się, punktacja ECTS oraz metody kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się opracowanie spójnej procedury formalnego zatwierdzania i wprowadzania zmian w programie studiów, zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Zaleca się niezwłoczną weryfikację osiągnięcia wszystkich kierunkowych efektów uczenia się zaplanowanych w programie studiów.
3. Zaleca się podjęcie systematycznej oceny programu studiów obejmującej treści programowe, efekty uczenia się, punktację ECTS oraz metody kształcenia, a także formułowanie wniosków wynikających z tych ocen jako podstawy doskonalenia programu studiów.
4. Zaleca się podjęcie skutecznych działań naprawczych zapobiegających w przyszłości stwierdzonym nieprawidłowościom.

Przewodnicząca zespołu oceniającego

Dr hab. Anna Tobolska

